

Darīsim KOPĀ!

MĒS BIJĀM PIRMIE RĪGĀ!

Kā klājas mājai, kurā dzīvokļu īpašnieku biedrība izveidota pirms 15 gadiem un visi iespējamie remontu paveikti?

5. lpp.

KAM PIEDER DZĪVOKLIS?

6.–7. lpp.

Kā uzzināt, vai mājoklis privatizēts?
Vai var nopirkt pašvaldībai piederošu dzīvokli?
Kā mantot šos kvadrātmetrus?

№2 (174), februāris 2023

www.kopaa.lv

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

8.–10. lpp.

Daudzi iedzīvotāji
joprojām nezina,
kāda veida palīdzība
viņiem pienākas
par apkuri un elektrību.
Informācijas ceļvedis
katrai ģimenei

SANEMIET DU'BULTU PABALSTU!

4. lpp.

NE MUMS TO IZLEMT?

Gaidāmie jaunumi
Dzīvokļa īpašuma likumā –
kopsapulcēs vairs nevajadzēs
vairākuma piedalīšanos

GALVENAIS PĀRVALDNIĒKS ZAUDĒ AMATU

Apsaimniekošanas uzņēmuma Rīgas namu pārvaldnieks (RNP) padome negaidīti pieņēma lēmumu par Ronalda Neimaņa atsaukšanu no valdes priekšsēdētāja amata.

Valdes priekšsēdētājs no amata atsaukts, pamatojoties uz to, ka nav sasniegti konkrēti RNP izvirzītie finanšu un nefinanšu mērķi 2022. gadam, tāpēc valdes priekšsēdētājs zaudējis padomes uzticību. Ronalds Neimanis amata pienākumus turpināja pildīt līdz 2023. gada 31. janvārim.

Darbu RNP valdē turpina valdes locekļi Bernhards Maļinovskis un Laila Keisele, nodrošinot RNP darbības nepārtrauktību.

Atgādināsim, ka Rīgas namu pārvaldnieks ir lielākais namu apsaimniekošanas uzņēmums Ziemeļeiropā. Tā pārvaldīšanā ir aptuveni 3 850 dzīvojamās mājas/ būves ar kopējo platību 7,7 milj. m². **K**

ESI CIETIS UGUNSGRĒKĀ? SAŅEM PALĪDZĪBU!

Ja telpas tiks atzītas par atjaunojamām, dzīvokļu īpašnieki varēs pieteikties uz vienreizēju pabalstu remontam – līdz 10 000 eiro

Ja ēka pēc ugunsgrēka vai citas nelaimes nav izmantojama, dzīvokļu īpašniekiem Rīgas pašvaldība piedāvā saņemt gan sociālo palīdzību, gan iespēju apmesties pagaidu mitekļi.

Evakuētajiem iedzīvotājiem ir tiesības pašvaldībā saņemt krīzes pabalstu – līdz 500 eiro vienam cilvēkam vai līdz 1000 eiro ģimenei.

Pabalstu krīzes situācijā var pieprasīt divu mēnešu laikā no krīzes situācijas rašanās dienas.

Iedzīvotāji var vērsties ar iesniegumu krīzes pabalsta saņemšanai Rīgas Sociālajā dienestā, sazinoties pa tālruni **67105048**.

Tāpat iedzīvotāji aicināti vērsties Sociālajā dienestā, ja nepieciešama kāda cita palīdzība, piemēram, apģērbs, pārtikas pakas, dokumentu atjaunošana vai vēl kāds cits sociālais atbalsts. Plašāka informācija par sociālās palīdzības iespējām pieejama pa tālruni **80005055**.

Par pagaidu mājvietu

Iedzīvotājiem, kam nepieciešama pagaidu dzīvojamā telpa, patlaban tiek piedāvāta istaba pašvaldības viesnīcā (līdz

5 dienām). Par izmitināšanas iespējām viesnīcā aicinām sazināties ar pašvaldības policiju pa tālruni **110**.

Cietušajām un apdraudētajām personām ir tiesības pieteikties pagaidu dzīvojamai telpai un vienreizējam pabalstam remontam gadījumā, ja dzīvojamā telpa vai dzīvojamā māja ir cietusi terora akta, stihiskas nelaimes, avārijas vai citas katastrofas rezultātā un Pilsētas attīstības departaments pieņēmis lēmumu aizliegt dzīvojamās mājas ekspluatāciju līdz bīstamības novēršanai.

Lai saņemtu pašvaldības izīrētu dzīvojamo telpu, kur var uzturēties līdz 6 mēnešiem, bet ne ilgāk par gadu, iedzīvotājiem jāvērsas ar iesniegumu Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā Brīvības ielā 49/53. Konsultācijas – pa tālruni **67474700**.

Ja telpas tiks atzītas par atjaunojamām, dzīvokļu īpašnieki varēs pieteikties uz vienreizēju pabalstu remontam – līdz 10 000 eiro.

Svarīgi!

Iedzīvotāji var iesniegt iesniegumus un vērsties klātienē par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem arī Rīgas pilsētas Apkaime iedzīvotāju centrā (AIC). Detalizēta informācija saņemama, rakstot uz AIC e-pastu **aic@riga.lv** vai zvanot pa bezmaksas tālruni **80000800**. **K**

UZDEVUMS – ATVIEGLOT MĀJOKĻA IEGĀDI

Subsīdiju saņemšanas jau 1000 daudzbērnu ģimenes

Subsīdiju „Balsts” mājokļa iegādei attīstības finanšu institūcijā Altum saņemšanas jau 1000 daudzbērnu ģimenes. Līdz 31. janvārim piešķirto subsīdiju kopējā summa ir 8,3 miljoni eiro, savukārt bankas šīm daudzbērnu ģimenēm aizdevumos piešķirušas 83 miljonus eiro.

Tūkstošā subsīdija mājokļa iegādei Jelgavā piešķirta ģimenei, kurā ir trīs bērni. Izvēlēta mājokļa vērtība ir 60 800 eiro, no tiem 8 tūkstošus eiro sedza subsīdija „Balsts”.

„Lielām ģimenēm šis atbalsts ir tiešām svarīgs, jo bērnu skaits prasa gan lielāku mājokļa platību, gan lielākus finansiālos līdzekļus tā iegādei. Saņemot subsīdiju „Balsts”, samazinājs ikmēneša kredīta maksājums, tādējādi katru mēnesi būs vairāk līdzekļu, lai ne tikai aprūpētu bērnus, bet arī ieplānotu ar viņiem kopīgus izbraucienus vai izklaides. Kā arī, saņemot subsīdiju, savus iekrājumus varu novirzīt mājokļa iekārtošanai, kam tāpat nepieciešams daudz līdzekļu,” stāsta „Balsts” subsīdijas tūkstošais saņēmējs, kas hipotekāro aizdevumu saņēmis Swedbank.

Ekonomikas ministre Ilze Indriksona: „Man ir prieks par katru ģimeni, kurai mēs kā valsts esam atvieglājuši mājokļa iegādes procesu. Arī šī gada valsts budžetā Ekonomikas ministrija

ir paredzējusi 3 miljonus eiro mājokļu garantiju atbalsta programmas un atbalsta programmas „Balsts” turpināšanai.”

Subsīdijas ir saņemšanas daudzbērnu ģimenes no visas Latvijas. Visvairāk (87%) ir ģimenes ar trim bērniem, savukārt 13% ir ģimenes ar 4 un vairāk bērniem (no tām 11% – ar 4 bērniem). No kopējā subsīdiju skaita 68% subsīdiju piešķirtas Rīgā un Pierīgas reģionā, Zemgalē – 10%, Vidzemē – 9%, Kurzēmē – 9%, bet Latgalē – 4%.

Lielākā daļa (88%) subsīdiju saņēmēju tās ir ieguvuši mājokļa iegādei, un vidējā darījuma summa ir 99 tūkstoši eiro, savukārt 12% – mājokļa būvniecībai ar vidējo darījuma summu – 150 tūkstoši eiro.

Subsīdiju programma daudzbērnu ģimenēm tiek īstenota kopš 2020. gada rudens, un subsīdija ir vienreizējs dāvinājums, kuras apjoms ir atkarīgs no bērnu skaita: 8000 eiro, ja ģimenē ir trīs bērni (vai divi un tiek gaidīts

trešais), 10 000 eiro, ja ģimenē ir četri bērni vai vairāk (vai trīs un tiek gaidīts ceturtais).

Subsīdiju palielina par 2000 eiro, ja iecerētais mājoklis ir gandrīz nulles enerģijas patēriņa ēka. Subsīdija tiek piešķirta tikai kopā ar bankas hipotekāro aizdevumu mājokļa iegādei vai būv-

niecībai, un tā pilnībā vai daļēji aizstāj pirmo iemaksu.

Uz subsīdiju var pretendēt viens no bērnu vecākiem. Ministru kabineta noteikumi noteic, ka subsīdiju var saņemt, ja izvēlēta nekustamā īpašuma vērtība nav lielāka par 250 tūkstošiem eiro un ienākumi uz vie-

nu ģimenes locekli ir līdz 17 000 eiro gadā (pirms nodokļu nomaksas). Tāpat saņēmējam vismaz pēdējos 12 mēnešus jābūt Latvijas nodokļu rezidentam, kura īpašumā nav cita mājokļa. Subsīdija nevar būt lielāka nekā 50% no kopējā darījuma vai būvprojekta apjoma. **K**

KAS MAKSĀ PAR APGAISMOJUMU PAGALMĀ

„Vai Rīgas iedzīvotājiem ir jāmaksā par apgaismojumu daudzdzīvokļu mājas pagalmā?” šādu jautājumu uzdod portāla *lvportals.lv* lasītāja Jūlija. „Ielas apgaismojumu nodrošina „Latvijas dzelzceļš”. Rēķinā par dzīvokļa komunālajiem pakalpojumiem ir aile „ārējā elektrība”. Kur vērsties gadījumā, ja iedzīvotājiem par to nav jāmaksā?”

Situāciju komentē Kaspars Līcītis, Rīgas domes Komunikācijas pārvaldes projektu koordinators:

– Ja apgaismojums ir koplietošanas un tas ir pieslēgts pašvaldības aģentūras Rīgas gaismas tīkliem, kā arī ir nodots aģentūras valdījumā, tad iedzīvotājiem par

to nav jāmaksā. Ja ir pašu uzstādīts apgaismojums, tad par to ir jāmaksā. Iedzīvotājam jāvērsas pie sava mājas pārvaldnieka, un mājas pārvaldniekam ir pienākums izskaidrot, kas veido rēķinu par komunālajiem pakalpojumiem. **K**

NAKTĪS NĀK IEKŠĀ BOMZIS

„Kā lai panāk kāpņu telpas durvju nomaiņu?” jautā Ilga Salceviča. „Esam vienīgā kāpņu telpa mājā, kurai durvis ir bez koda, naktīs nāk iekšā bomzis, vienreiz naktis vidū zvanīja pie durvīm, prasīja sērkokļus. Vērsāmies ar šo jautājumu pie mājas vecākā, kas dzīvo mūsu kāpņu telpā. Viņš veica aptauju, kurā bija rakstīts – lai nomainītu durvis, jāpiekrīt visiem kāpņu telpas dzīvokļiem un katram dzīvoklim jāmaksā par to 100 eiro, loģiski, ka vienbalsīga „par” nebija. Neticu, ka visi citi ir tikuši pie normālām durvīm tieši ar tādu pašu metodi. Ko darīt?”

Dzīvokļa īpašuma likuma 4. pants noteic, ka ārējās mājas durvis ir visu dzīvokļu īpašnieku kopīpašums: „Kopīpašumā esošajā daļā ietilpst dzīvojamās mājas un tās ārtelpu (galeriju, balkonu, lodžiju, terašu) ārējās norobežojošās konstrukcijas (to skaitā sienas, arhitektūras elementi, jumts, koplietošanas telpu logi un durvis, arī ārdurvis).”

Tikai dzīvokļu īpašnieku kopība ir tiesīga izlemt ikvienu jautājumu, kas attiecas uz kopīpašumā esošo daļu.

Dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums ir saistošs ikvienam dzīvokļa īpašniekam un ir pieņemts, ja „par” balsojuši dzīvokļu īpašnieki, kas pārstāv vairāk nekā pusi no visiem dzīvojamā mājā esošajiem dzīvokļu īpašumiem.

Tas nozīmē, ka pēc likuma vienas kāpņu telpas iedzīvotāji nav tiesīgi remontēt vai nomainīt ārdurvis bez pārējo kopīpašnieku piekrišanas. Savukārt gadījumā, ja mājā tiek veikta kopsapulce vai aptauja, kuras laikā visi mājas kopīpašnieki ar balsu vairākumu nobalso par durvju nomaiņu, tad šos darbus var finansēt no mājas uzkrājuma fonda līdzekļiem. **K**

ŪDENSSKAITĪTĀJU RĀDĪJUMUS NEVARĒS IESNIEGT E-PASTĀ

Lai optimizētu sniegto pakalpojumu klāstu, no šī gada janvāra Rīgas ūdens ūdensskaitītāja rādījumus vairs nebūs iespējams nodot, sūtot e-pastu. Šāds lēmums pieņemts, jo klientu portālā un SMS formā ziņotie rādījumi sistēmā tiek apstrādāti automātiski, bet e-pastu apstrāde, kas ir manuāls process, prasa papildu laiku salīdzinājumā ar pārējiem ziņošanas kanāliem.

Klientus, kas iepriekš nodevuši rādījumus e-pastā, Rīgas ūdens aicina turpmāk izmantot uzņēmuma klientu portālu, kur var ērti ne tikai nodot rādījumus, bet arī veikt rēķinu apmaksu un skatīt citu ar patēriņu vai ar līgumu saistītu informāciju. Klientiem ir

iespēja sūtīt īsziņu ar ūdensskaitītāju rādījumiem vai paziņot tos telefoniski.

„Ja nepieciešama palīdzība rādījumu ziņošanas kanāla izvēlē vai klientu portāla lietošanā, zvaniet darba laikā uz bezmaksas informatīvo tālruni 80002122, un mēs individuāli palī-

dzēsīm rast risinājumu,” aicina Rīgas ūdens administrācija.

Ik mēnesi rādījumu ziņošanas laikā no klientiem tiek pieņemti un apstrādāti vairāk nekā 16 000 ūdensskaitītāju rādījumi (te runa ir par mājas kopējiem skaitītājiem). **K**

- ✓ Kā jāapsaimnieko mājokļi?
- ✓ Kas maksās par remontu?
- ✓ Kādas tiesības ir iedzīvotājiem?
- ✓ Kāpēc aug tarifi?

Par to visu –
mūsu portālā
www.kopaa.lv!

Starppaneļu šuvju hermetizācija
Industriālais alpīnisms

A & A

SIA A&A
Rīga, M.Nometņu iela 35
29209399 O ale@parks.lv

Akciju sabiedrība
**RĪGAS NAMU
APSAIMNIEKOTĀJS**

Pārvaldām un apsaimniekojam dzīvojamās mājas!
Gaidīti visi, kuri vēlas saņemt izdevīgus piedāvājumus un tarifus!

Rīga, Gogoļa 5, tālrunis 67893079, info@rna.lv

Vācijas ražotāja apkures radiatori “KERMI”

25% atlaide no veikala cenas!

Projektdarbi, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju
Pārbaude – Nomainīšana – Uzstādīšana
Ūdens skaitītāju rādījumu starpības izlīdzināšana

Tālr. 67612523, 67627695, 26327967
Kandavas iela 41a, Rīga

AVĪZI BEZ MAKSAS VAR SAŅEMT:

- **Veselības centrā 4, Krišjāņa Barona ielā 117**
- **Bolderājas poliklīnikā, Kapteiņu ielā 7**
- **Rīgas domes Labklājības departamentā, Baznīcas ielā 19/23**
- **Rīgas Sociālā dienesta**
 - Teritoriālajā centrā **Avoti**, Avotu ielā 31, k-2
 - Teritoriālajā centrā **Bolderāja**, Mežroziņu ielā 43
 - Teritoriālajā centrā **Vidzeme**, Vidrižu ielā 3, Brīvības gatvē 266
 - Teritoriālajā centrā **Purvciems**, Ieriķu ielā 2b
 - Teritoriālajā centrā **Pļavnieki**, Salnas ielā 2
 - Teritoriālajā centrā **Āgenskalns**, Ed. Smiļģa ielā 46, Ziepju ielā 13
 - Teritoriālajā centrā **Dzirciems**, Baldones ielā 2
 - Teritoriālajā centrā **Ziemeļi**, Hanzas ielā 7
 - Kultūras centrā **Imanta**, Anniņmuižas bulvārī 29
 - Kultūras centrā **Iļģuciems**, Lidoņu ielā 27, k-2
- **Rīgas namu apsaimniekotāja filiālēs:**
 - Gogoļa ielā 5, Rīgā
 - Daugavas ielā 1, Salaspilī
- **Rīgas namu pārvaldnieka iecirkņos un nodaļās**
- **Jūrmalā, Skolas ielā 50, Jūrmalas apsaimniekotāju asociācijas birojā**
- **Jūrmalā, Raiņa ielā 110, aptiekā**
- **Jūrmalā, Nometņu ielā 10, aptiekā**

Nākamo „Darīsim Kopā!” numuru gaidiet 16. martā

Avīze
**„Darīsim
Kopā!”**

Izdevējs:

SIA „EGO projekts”

Reģistrācijas numurs: 000703294

Tālrunis: 29172377

<http://www.kopaa.lv>

E-pasts: info@kopaa.lv

Rīga, Gogoļa iela 5, LV-1011

Iznāk sadarbībā ar Rīgas

apsaimniekotāju asociāciju

Iespiests: SIA „Poligrāfijas grupa

Mūkusalā”

Tirāža: 20 000

IZLEMS MŪSU VIETĀ?

Gaidāmie grozījumi: plānots mainīt dzīvokļu īpašnieku lēmumu pieņemšanas kārtību

Liene VARGA

Ekonomikas ministrija ir sagatavojusi grozījumus *Dzīvokļa īpašuma likumā*, kas skars gandrīz mūsu visu intereses. Vai tiešām tagad pēc tikai dažu mājas dzīvokļu īpašnieku lēmuma būs iespējams tērēt kopējos uzkrājumus, plānot vērienīgus remontdarbus un pat ņemt aizdevumus?

Par renovāciju ir aktīvisi, pārējie – pret

Sandis Riekstiņš dzīvo trīsstāvu Staļina laika ēkā Rīgā. Mājā ir tikai 26 dzīvokļi, to apsaimnieko privāts apsaimniekošanas uzņēmums. Līdz šim iedzīvotāji varējuši klusi un mierīgi vienoties par papildu darbiem un to finansējumu.

– Pirms kāda laika mainījām ūdensvada stāvvadus, par to samaksājām vairāk nekā 8000 eiro, – stāsta Sandis. Šiem darbiem naudu krājam aptuveni trīs gadus, tāpēc lielu finansiālu slogu neizjutām.

Tagad māja krāj naudu jaunam jumtam, nepieciešami aptuveni 40 000 eiro. 2022. gadā vienu no mājas dzīvokļiem iegādājās kāds aktīvs kungs. 2022. gada jūlijā dzīvokļu īpašnieku sapulcē viņš sāka pārliecināt kaimiņus, ka mājai izdevīgāk būtu bez kavēšanās veikt pilnu renovāciju, nevis lēnām veikt darbu pēc darba.

– Atsevišķi iedzīvotāji šai idejai piekrita, jo īpaši tāpēc, ka valsts finanšu institūcijas *Altum* programmas ietvaros tiek solīts līdzfinansējums līdz pat 49% apmērā no attiecināmo darbu izmaksām, – stāsta mūsu lasītājs.

2023. gada janvārī pirmajā mājas dzīvokļu īpašnieku kopsapulcē kaimiņš aktīvi iepazīstināja īpašnieku kopību ar renovācijas izmaksu aprēķiniem. Izrādījās, ka mājas savešanai kārtībā jāiegulda vismaz 250 000 eiro. Tā kā mājai šādu uzkrājumu nav, nepieciešams kārtot kredītu un to pieprasīt par visu darbu izmaksu summu – aptuveni 500 000 eiro.

Iedzīvotājus nobiedēja ne tikai augošas kredītu procentu likmes, bet arī nemitīga būvdarbu un materiālu sadārdzināšanās.

– Sapulcē par renovāciju piedalījās tikai 12 dzīvokļu īpašnieki, kas ir mazāk nekā puse no visiem ēkas dzīvokļu īpašniekiem, tādēļ pieņemt lēmumu nebija iespējams. Saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu tam ir nepieciešama vairāk nekā 50% īpašnieku piekrišana, – turpina Sandis. – Mēs tomēr veicām balsošanu, kurā pret renovāciju balsoja septiņi īpašnieki, vēl viens atturējās. Kļuva skaidrs, ka lielākā daļa iedzīvotāju joprojām nevēlas sākt pilnu mājas renovāciju vismaz patlaban, kamēr ir krīze.

Aktīvisi – renovācijas atbalstītāji – negribēja atteikties no savas nostājas.

– Jaunais kaimiņš paziņoja, ka tiek gatavoti un līdz 2023. gada vasarai tiks pieņemti grozījumi *Dzīvokļa īpašuma likumā*. Tie došot tiesības pieņemt lēmumus par mājas renovācijas jautājumiem ar dzīvokļu īpašnieku balsu mazākumu, tādēļ mūs, pasīvos kaimiņus, varēsot neiesaistīt lēmumu pieņemšanā. Pastāstiet, lūdzu, kādas izmaiņas ir paredzētas un kā tās darbosies, lai mēs, dārgās renovācijas pretinieki, varētu sagatavoties un ne-

ļaut aktīvajam mazākumam pieņemt šos svarīgos lēmumus mūsu vietā, – lūdz Sandis.

Jauna likuma redakcija tiešām būs

Vērsāmies Ministru kabinetā un noskaidrojām, ka 1. februārī Ekonomikas ministrija tik tiešām ir iesniegusi valdībā grozījumu projektu *Dzīvokļa īpašuma likumā*.

Saskaņā ar šo projektu likumā tiktu iekļauts papildu punksts:

Sasaucot atkārtotu dzīvokļu īpašnieku kopsapulci, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums tiek uzskatīts par pieņemtu, ja par to nobalsojuši dzīvokļu īpašnieki, kas pārstāv vairāk nekā pusi no atkārtotajā sapulcē pārstāvēto dzīvokļu īpašnieku skaita.

Organizējot atkārtotu lēmuma pieņemšanu aptaujas veidā, dzīvokļu īpašnieku kopības lēmums tiek uzskatīts par pieņemtu, ja „par” nobalsojusi vairāk nekā puse no dzīvokļu īpašniekiem, kuri aptaujas termiņā iesnieguši aizpildītas balsošanas veidlapas.

Ko tas nozīmē?

Kā likumprojekta anotācijā skaidro Ekonomikas ministrijas eksperti, grozījumu mērķis ir palielināt dzīvokļu īpašnieku aktivitāti un spēju pieņemt lēmumus par māju uzturēšanu un remontu:

„Daudzās mājās aktīvie iedzīvotāji joprojām ir mazākumā, savukārt dzīvokļu īpašnieku vairākums ir pasīvi. Ir nepieciešamas izmaiņas kopīgu lēmumu pieņemšanas noteikumos, lai palīdzētu atjaunot novecojošo dzīvojamo fondu.”

Fakts

Pēc likumprojekta autoru domām, tas nodrošināsot mazākuma aizsardzību no vairākuma bezatbildības.

Kādus secinājumus no visa var izdarīt, un ko avīzei „Darīsim Kopā!” darīja zināmu Ministru kabinetā un Ekonomikas ministrijā?

Pirmkārt, pēc likuma grozījumu stāšanās spēkā dzīvokļa īpašniekam ignorēt īpašnieku kopsapul-

ces klūs bīstami. Ja uz pirmo sapulci ar noteiktu darba kārtību (piemēram, par remontdarbiem) ieradīsies mazāk nekā puse dzīvokļu īpašnieku, tad tajā pieņemt lēmumu nebūs iespējams kvoruma trūkuma dēļ. Ja mēneša laikā organizatori sasauks otru sapulci ar tādu pašu darba kārtību, viņi varēs ar vienkāršu balsu vairākumu pieņemt lēmumu no klātesošo skaita. Proti, ja uz otro tikšanos ieradīsies vismaz 10 cilvēki no 100 dzīvokļu mājas, tad lēmuma pieņemšanai pietiks tikai ar 6 balsīm „par”.

Uz otro tikšanos tomēr jāaicina visi dzīvokļu īpašnieki – gan lēmuma atbalstītāji, gan pretinieki. Tiesības izteikties ir jādod katram.

Svarīgi!

Vai šādā veidā būs iespējams pieņemt lēmumu par mājas renovāciju? Jā, un šis lēmums būs saistošs visiem dzīvokļu īpašniekiem. Renovācijas pretiniekiem vienīgais veids, kā juridiski apstrīdēt šo lēmumu, būs steidzami sarīkot vēl vienu sapulci un balsot „pret”.

Otrkārt, pēc likuma grozījumu stāšanās spēkā dzīvokļa īpašniekam ignorēt lēmumu pieņemšanu ar rakstveida balsojumu (anketēšanu) klūs ne mazāk bīstami, kā kopsapulču ignorēšana. Līdz šim likums noteica, ka katra balsojuma veidlapa vai anketa, kuru dzīvokļa īpašnieks neaizpildīja vai nenodeva laikā, tika ieskaitīta kā balsojums „pret”, kas lēmuma pretiniekam vienkārši jāva nedarīt neko. Pēc likuma grozījumu stāšanās spēkā šī kārtība mainās pilnībā. Ja pirmā aptauja mājā neizdodas, jo lielākā daļa īpašnieku anketas neiesniedz, tad mēneša laikā organizatori var sarīkot otru aptauju. Otrajā aptaujā tiks ņemtas vērā tikai to īpašnieku balsis, kuri būs iesnieguši aizpildītu un parakstītu anketu. Tas ir, pasīvo iedzīvotāju viedoklis, kuri nepievērš uzmanību anketām, vairs netiks ņemts vērā.

Lēmumu atkārtotajā rakstiskajā balsojumā pieņems ar vienkāršu balsu vairākumu no aptaujā dalību ņēmušo skaita, nevis visiem mājas dzīvokļu īpašniekiem.

Risinājums ir atrasts, bet vai būs iespējams?

Pēc iepazīšanās ar plānotajiem grozījumiem rodas gandrīz tikai viens, bet ļoti būtisks jautājums – cik tas ir godīgi, ka dārgu mājas renovācijas projektu var sākt tikai dažu dzīvokļu īpašnieku pieņemts lēmums?

„Jāņem vērā, ka gadījumos, kad dzīvokļu īpašnieku kopība nolems piedalīties energoefektivitātes projektā, piesaistot kredītu, šo lēmumu izvērtēs banka. Kredītešanas iestādes ārkārtīgi atbildīgi izvērtē īpašnieku gribu un spēju atmaksāt kredītu. Ja balsojumā par renovāciju būs piedalījušies mājas iedzīvotāju mazākā daļa, banka to var novērtēt kā riska faktoru un kredītu neizsniegt,” situāciju piesardzīgi komentē EM pārstāvji.

Noskaidrojām, ka piesardzībai ir pamats – lai saņemtu bankas aizdevumu mājas renovācijai, parasti nepietiek pat ar vairākumu. Kredītiestādes var prasīt pat 60–75% dzīvokļu īpašnieku piekrišanu. Tas nozīmē, ka atsevišķu mājas aktīvistu pieņemto lēmumu par remontdarbiem nebūs iespējams īstenot.

Pārvaldnieka maiņa – pēc spēkā esošajiem noteikumiem

Iedzīvotāji jautā, vai lēmumu par mājas pārvaldnieka maiņu varēs pieņemt atvieglotajā kārtībā. Galu galā ir zināms, ka mājā vienmēr būs neapmierinātie ar pakalpojumu sniedzēju darbu.

– Ja valdība atļaus dzīvokļu īpašniekiem ar balsu mazākumu nomainīt apsaimniekotāju atkārtotā sapulcē, tad mūsu mājā varas maiņa notiktu ik pēc diviem mēnešiem, – prognozē Sandis Riekstiņš.

Likumprojekta autori ir vienprātīgi, ka vienkāršota pārvaldnieka maiņas kārtība radītu haosu mājokļu apsaimniekošanas tirgū. Šī iemesla dēļ dzīvokļu īpašnieku kopība ar turpmāk uzdot vai atcelt mājas pārvaldīšanas uzdevumu varēs tikai kārtībā, kā tas noteikts likumā – ar balsu vairākumu – 50% + 1 balss.

Pagaidām likumprojektu vēl nav apstiprinājis Ministru kabinets. Pēc tam priekšā vēl trīs lasījumi Saeimā. Ja grozījumu virzība netiks aizkavēta, tie varētu stāties spēkā jau 2023. gadā. **K**

SAPNIS – MAINĪT BOLDERĀJU

Vienam no aktīvākajiem mājas vecākajiem Rīgā Vjačeslavam Kuzinam aprit 70 gadi! Apsveicam jubilāru un iztaujāsim viņu par darbā uzkrāto pieredzi

A. ŠEVČENKO

2008. gadā Rīgā, Lemešu ielā 17, tika nodibināta viena no pirmajām dzīvokļu īpašnieku biedrībām. Gadu gaitā iedzīvotājiem ir izdevies paveikt visus nepieciešamos mājas remontus un labiekārtošanas darbus. Biedrības vienīgajam un pastāvīgajam priekšsēdētājam Vjačeslavam Kuzinam apritēja 70 gadi.

Ko iesākt ar varu?

Pirmā dzīvokļu īpašnieku kopsapulce mājā Lemešu ielā 17 notika pirms piecpadsmit gadiem.

„Toreiz mājas sievietēm nepatika pašvaldības pārvaldnieka SIA *Kurzemes namu apsaimniekotājs* piedāvātā pakalpojuma cena – 47 santīmi par dzīvojamās platības kvadrātmetru,” stāsta Vjačeslavs Kuzins, „tāpēc apsaimniekotājs aicināja mūs uz diskusiju. Kad sanācām kopā, tajā pašā sapulcē nobalsojām par biedrības dibināšanu un mājas pārvaldīšanas tiesību pārņemšanu.”

Apsaimniekošanas pakalpojumus sniedza tas pats pārvaldnieks, bet iedzīvotājiem bija daudz lielākas lemtāšanas un komandēšanas tiesības. Vjačeslavs Kuzins kļuva par biedrības valdes priekšsēdētāju un uz šī pamata sasauca aktīvistus uz pirmo *militāro padomi*: „Tā, varu esam dabūjuši. Tagad mums jādomā, ko ar to iesāksim.”

„Mēs toreiz daudz runājām, daudz strīdējāmies, bet kopējais viedoklis tomēr tika izstrādāts un formulēts šādi: „Vēlamiem darīt visu iespējamo, lai samazinātu maksu par pakalpojumiem.” Darbs sākās šajā virzienā”.

Rajonā visekonomiskākā

„Līdzko nolēmām, ka mūsu mājai jāklūst par ekonomiskāko visā Bolderājā, sākām ar galasienu siltināšanu un plastikāta logu uzstādīšanu koplietošanas telpās,” uzskaita Vjačeslavs Kuzins.

Pēc tam mājas vecākais *pieteica* karu ūdens zudumiem:

„Mūsu mājā zudumi sasniedza līdz 63%, vidēji katru mēnesi pazuda 200 kubikmetri ūdens. Nolēmām visos dzīvokļos uzstādīt C klases skaitītājus, ar kuriem nevar zagt ūdeni. Korekcija patiešām samazinājās līdz 2–4% mēnesī. Es jau nolēmu, ka tagad gulēšu uz lauriem, bet tā nebija.”

Nepilnu sešu mēnešu laikā nelaimīgā ūdens starpība atkal pieauga līdz

20%. Mājas pensionāri vecākajam nepakaļ vicināja dūres: „Ak, tu... solīji mums samazināt starpību, bet piemānīji, krāpnieks gatavais!”

Arī pašam Vjačeslavam tas šķitis aizvainojoši, jo par jaunajiem skaitītājiem samaksāti 1800 lati (2500 eiro) no mājas uzkrājumu naudas. Viņš vēlreiz sasauca mājas valdi un stingri paziņoja: „Ieviesīsim attālinātās nolasīšanas sistēmu.”

„Izrādījās, ka bez attālinātās nolasīšanas sistēmas mūsu precīzie skaitītāji ar ūdens zudumiem galā netiek,” skaidro mājas vecākais. „Galu galā, ko izdomāja cilvēki? Ūdeni vairs nezaga, bet ikmēneša patēriņu uzrādīja mazāku. Piemēram, mēnesī notērē 10 kubikmetrus karstā ūdens, uzrāda tikai piecus, bet pēc tam sūdzas par korekciju.” Kopumā mājas valde nolēma pieradināt īpašniekus pie disciplīnas ar augsto tehnoloģiju palīdzību. Par attālinātās nolasīšanas sistēmu māja samaksāja par aptuveni 4500 latiem (6000 eiro) vairāk, bet tas nostrādāja. Ūdens zudumi pazeminājās līdz rekordzemam līmenim – 0,2%. Tagad šis sākums pat neatpoguļojas rēķinos, jo tiek segts no mājas uzkrājuma līdzekļiem.

Samazināta maksa par apkuri

Pēc dažiem gadiem māja nomainīja apsaimniekotāju un izvēlējās *Rīgas namu apsaimniekotāju*, bet Vjačeslavs Kuzins kērās pie siltumapgādes jautājumu sakārtošanas. Mājā vienmēr kāds bija neapmierināts ar aukstumu, kāds – ar karstumu, bet daudzi – ar lieliem rēķiniem par apkuri.

„Pēc padoma vērsos uzņēmumā *NP elektroniks*, jo viņi tik veiksmīgi sveda kārtībā mūsu ūdens uzskaites jautājumus,” stāsta valdes priekšsēdētājs.

Uzņēmumā ieteica modernu siltummezgla vadības sistēmu, kuru mājas vecākais varētu regulēt no sava datora, neizejot no dzīvokļa.

Mājā turklāt tika uzstādīta vēl nebijusi sensoru sistēma. Kā strādā parasts

siltummezgls? Sensors atrodas mājas ziemeļu pusē. Tiklīdz tas konstatē āra temperatūras pazemināšanos līdz atzīmei, piemēram, +8 grādi, tā siltummezgls ieslēdzas, taču Lemešu ielā 17 tagad ir cita sistēma.

„Mūsu mājā sensori ir izvietoti četros aukstākajos dzīvokļos. Siltummezgls ir noregulēts tā, lai tur jebkuros laikapstākļos uzturētu +18 grādu temperatūru.”

Vjačeslavs Kuzins temperatūru mājā var uzraudzīt un regulēt, atrodoties kaut vai Amerikā. Tas aizņem nedaudz laika, viedās tehnoloģijas darbojas pašas. Savukārt iedzīvotāji par apkuri gadiem maksā par 50–60 eiro mazāk nekā ģimenes kaimiņu mājās.

Nomainītas visas caurules

„2013. gadā pagrabā nomainījām karstā un aukstā ūdens maģistrālos cauruļvadus,” atceras Vjačeslavs Kuzins. „Tad konstatēja, ka caurules ar 80 milimetru diametru ir līdz pusei aizaugušas, tas nozīmē, ka ūdens apgādes sistēmas darba diametrs samazinājies līdz 40 milimetriem. Vai varat iedomāties, cik slikts ūdens mums tika pa tik netīrām caurulēm? Pagrabstāvā esošo gulvadu pilnīgā nomainīja ieguldījām aptuveni 7000 eiro.

Savukārt 2014. gadā *Rīgas namu apsaimniekotājs* – liels paldies viņam! – iedeva mums bezprocentu aizdevumu nākamajam svarīgajam darba posmam: stāvvadu nomainīja dzīvokļos.”

Darbi visās sešās piecstāvu ēkas kāpņu telpās iedzīvotājiem izmaksāja 29 tūkstošus eiro, un biedrība uzņēmās atbildību pilnībā atmaksāt apsaimniekotājam aizdevumu 18 mēnešu laikā. Pēc ūdensvada un kanalizācijas cauruļu nomainīšanas īpašnieki par pēkšņām avārijām var aizmirst uz 20–25 gadiem.

Saņemti 7500 eiro par šuvju remontu

Kā saka, apetīte rodas ēdot, un tas, izrādās, attiecas arī uz remontdarbiem. 2018. gadā māja Lemešu ielā 17 piedalījās Rīgas pašvaldības līdzfinansējuma programmā un saņēma vairāk nekā 7500 eiro starppaneļu šuvju remontam. Iedzīvotāji savu daļu no darbu izmaksām – 7700 eiro – apmaksāja no uzkrājumu fonda.

Vjačeslavs Kuzins, biedrības Bolderāja 17 valdes priekšsēdētājs

„Togad mēs neaprobežojāmies tikai ar šuvju blīvēšanu,” stāsta Vjačeslavs Kuzins. „Pavasārī, pēc iedzīvotāju lūguma, pie ieejām mājā tika uzstādīta jauna apgaismojuma sistēma ar kustību sensoriem, kas izmaksāja 1000 eiro.”

Tajā pat remontu sezonā mājas valde nāca pretī tiem īpašniekiem, kuri sūdzējās par ventilācijas slikto darbību – uzdeva apsaimniekotājam izsaukt skurstenslaukus. Speciālisti par 1000 eiro kārtīgi iztīrīja un pārbaudīja visu ventilācijas sistēmu.

„Kopš mājas uzbūvēšanas neviens to nebija darījis,” saka Vjačeslavs. „Protams, revīzijas laikā eksperti konstatēja dažādas vainas. Vienā dzīvoklī ventilācija nedarbojās, jo kanālā atrada kasti, citā – no šahtas izvilka celtnieku aizmirstu pudeli.”

Arī Rīgas pašvaldība ievēroja aktīvos iedzīvotājus un 2020. gadā no domes tika piešķirti līdzekļi pievedceļu remontam pie mājām Lemešu ielā 15, 17 un 19. Darbs ir nozīmīgs, un galvenais, dārgs, ko iedzīvotāji nebūtu spējuši apmaksāt.

„Nu ko tu, Slava!”

Vjačeslavs Kuzins stāsta, ka dzīvokļu īpašnieku biedrība *Bolderāja 17* bija pirmā Rīgā, kura izmēģināja daudzus mājas remontdarbu risinājumus.

„Cilvēki uzreiz neticēja,” atceras biedrības vadītājs. „Bija laiks, kad viņi mani sauca par zagli un uzsūtīja dažādas komisijas, taču tagad es eju pa ielu

un pat pilnīgi svešinieki mani sirsnīgi sveicina.”

Reizēm Vjačeslavs saka kaimiņiem, ka viņam pienācis laiks pamest mājas vecākā karjeru un aicina izvēlēties citu biedrības priekšsēdētāju, bet iedzīvotāji atrunā: „Nu ko tu, Slava!”

Ir sapnis!

Vjačeslavs Kuzins uzskata, ka, izveidojot mājā dzīvokļu īpašnieku biedrību un patstāvīgi nosakot tās attīstības vektoru, visi būs ieguvēji. Svarīgākais, lai mājā būtu kompetenta persona, kas būtu gatava uzņemties atbildību par radušos situāciju.

„Tādam cilvēkam došu tikai vienu padomu – nekādā situācijā nepadoties, bet lēnām virzīties iecerētajā virzienā. Nevar visu izdarīt uzreiz, bet mūsu piemērs rāda, ka 15 gadu laikā ir iespējams pilnībā savest kārtībā jebkuru māju, turklāt, pakāpeniski veicot remontdarbus, mēs neiztērējām ārkārtīgi daudz naudas.”

Tagad Vjačeslava sapnis ir nokrāsot mājas fasādi, acij pierasto pelēcību nomainīt ar košu krāsu. Viņš stāsta, ka ārzemēs tā esot ierasta kārtība – veseli tipveida māju kvartāli tiekot pārkārtoti patīkamās krāsās, un iedzīvotāju noskaņojums uzreiz mainoties.

„Vēlos, lai mēs fasāžu krāsošanā esam pirmie Rīgā,” plāno mājas vecākais. „Kad citu māju iedzīvotāji redzēs, cik tas ir skaisti, viņi arī to gribēs, un tad visi kopā mēs pārveidosim savu Bolderāju.” **K**

GALVENAIS – NEPAZAUDĒT DZĪVOKLI!

Iļona MILLERE

Privatizācijas process Latvijā sākās apmēram pirms trīsdesmit gadiem. Daudzi iedzīvotāji savu mājokli privatizējuši jau sen, taču ne visi atceras, vai šo procesu ir pabeiguši. Olga ir seniore, kas dzīvo atsevišķi no bērniem un mazbērniem divistabu dzīvoklī Vecmīlgrāvī Rīgā. Savā cienījamā vecumā – jau 82 gadi – viņa diemžēl nevar atcerēties, vai ir privatizējusi savu dzīvokli.

„Vēlos savu dzīvokli atstāt mazdēlam!”

„Es vēlos savu dzīvokli atstāt mazdēlam,” saka Olga. „Uzzināju, ka gadījumā, ja dzīvoklis nav privatizēts, tas pēc manas nāves nonāks valsts vai pašvaldības valdījumā.”

Vecā kundze atceras, ka sākusi vākt dokumentus privatizācijai, taču nav pārliecināta, ka visu noformējusi līdz galam.

Noraizējušies ir arī Olgas mazbērni. Galu galā, iespējams, ka pēc vecmāmiņas nāves ģimene zaudēs labu divistabu dzīvokli Vecmīlgrāvī, jo neprivatizētu dzīvokli tik tiešām nav iespējams atstāt mantojumā.

„Es baidos, ka kāds no kaimiņiem vai paziņām ar viltu jau ir pamanījis privatizēt manas vecmāmiņas dzīvokli,” saka mazdēls Anatolijs.

Ja tā nebūs taisnība, tad Anatolijs ir gatavs nekavējoties privatizēt vecmāmiņas dzīvokli sev, lai vēlāk nebūtu jākārto mantojums. Vienīgais – virietis nezina, ar ko sākt.

Process ir brīvprātīgs!

Rīgas valstspilsētas pašvaldības Dzīvojamā māju privatizācijas komisijas Juridiskās uzraudzības nodaļas galvenā juriste **Alla Krupnova** atbild uz mūsu lasītāju jautājumiem:

– To, vai dzīvokļa privatizācijas process ir uzsākts, var uzzināt, vērstoties mūsu komisijā. Ja process ir sākts, bet nav pabeigts, tas jāpabeidz. Ja Olga nemaz nebūs sākusi dzīvokļa privatizāciju, tālākās darbības būs atkarīgas no tā, vai konkrētajā mājā ir beidzies privatizācijas pieteikumu iesniegšanas termiņš.

– **Vai dzīvokli privatizēt ir obligāti?**

– Nē, privatizācija ir brīvprātīgs process.

– **Kā rīkoties, ja privatizācijas pieteikumu iesniegšanas termiņš jau beidzies, bet dzīvokli dzīvojošie vēlas iegūt to savā īpašumā?**

– Atbilstoši likumā *Par valsts un pašvaldību dzīvojamā māju privatizāciju* (turpmāk – *Privatizācijas likums*) noteiktajam, pat tad, ja konkrētajam dzīvoklim ir beidzies dokumentu iesniegšanas termiņš, īrnieks un viņa ģimenes locekļi to var iegūt īpašumā, nopērkot no pašvaldības.

Izpirkt vai privatizēt?

– **Ar ko atšķiras dzīvokļa iegādes process no privatizācijas?**

– Dzīvokļa privatizācijas kārtība ir šāda: saskaņā ar iepriekš minēto *Privatizācijas likumu* dzīvokļa īpašumu ieinteresētā persona var izpirkt no pašvaldības par sertifikātiem vai to ekvivalentu eiro. To māju iedzīvotājiem, kurās privatizācija sākās 90. un divtūkstošajos gados, Rīgas dome

nosūtīja vēstules ar uzaicinājumu privatizēt dzīvokļus. Šo māju iedzīvotājiem bija tiesības pieņemt lēmumu jebkurā laikā līdz 2006. gada 31. augustam. Ja privatizācija mājā sākās pēc 2006. gada 28. februāra, mājokļa īrniekam vai viņa ģimenes locekļiem no privatizācijas sākuma bija tikai seši mēneši, lai izlemtu par dzīvokļa iegādi īpašumā.

Ja īrnieks un viņa ģimenes locekļi ir nokavējuši dzīvokļa privatizācijas termiņus, viņi to var iegādāties no pašvaldības pēc cita likuma – *Publiskas personas mantas atsavināšanas likums*. Šajā gadījumā dzīvokli iegādāties atļauts tikai par naudu.

– **Kā tiek aprēķināta dzīvokļa vērtība?**

– Ja paātrinātās privatizācijas ietvaros dzīvokļa pašizmaksa tika aprēķināta pēc likmes divi privatizācijas sertifikāti par vienu dzīvokļa kvadrātmetru plus maksa par tehnisko izpildi, tad, iegādājoties dzīvokli pēc atsavināšanas likuma prasībām, vispirms to novērtē sertificēts vērtētājs. Faktiski tas nozīmē, ka īrnieks mājokli var iegādāties par tā tirgus vērtību.

– **Summu dara zināmu dzīvokļa īrniekam un viņa ģimenes locekļiem?**

– Jā, un, ja viņi piekrīt darījumam, tālāk seko īpašuma atsavināšanas process. Vērtējot nekustamo īpašumu, šajā gadījumā tiek ņemta vērā dzīvokļa platība, īrnieku esamība tajā, mājas būvniecības gads, tās būvnieciskā kvalitāte, izmantotie materiāli (dzelzsbetona paneļi, ķieģeļi) un paša dzīvokļa stāvoklis. Pateikt, kādas ir mājokļu izmaksas mikro-rajonos, ir ļoti grūti, pat neiespējami.

– **Ne visi var atļauties uzreiz nopirkt dzīvokli...**

– Pilnīgi pareizi. Līdz ar to īrniekiem tiek dota iespēja dalīt maksājumu, tas ir, par izpērkamo dzīvokli samaksāt pa daļām. Pirmā iemaksa šajā gadījumā būs vismaz 10 procenti no vērtētāja nosauktās dzīvokļa vērtības, bet pārējo summu var samaksāt piecu gadu laikā.

Pārbaudiet vecmāmiņas lietas!

– **Kā uzzināt, vai vecvecāku dzīvoklis ir privatizēts, ja viņi paši to pateikt nespēj?**

– No cilvēciskā viedokļa to var saprast. Ne visi var šādu informāciju saglabāt atmiņā gadu desmitiem. Jautājuma noskaidrošanai var vērsties Rīgas pašvaldības privatizācijas komisijā vai nu personīgi, vai rakstiski pa pastu, vai ar elektronisku informācijas pieprasījumu. Iesniegumam ir jābūt parakstītam. Pārbaudīsim informāciju un sniegsim atbildi, vai dzīvoklis ir vai nav privatizēts. Vēršu uzmanību, ka šādus iesniegumus pieņem vai nu no paša dzīvokļa īrnieka (konkrētajā gadījumā – no vecmāmiņas, ar kuru pašvaldībai ir noslēgts līgums par mājokļa īri), vai no viņas ģimenes locekļiem (bet tikai tām personām, kuras ir iekļautas īres līgumā), vai pilnvarotas personas. Jāatceras, ka šo datu izsniegšanu ierobežo *Fizisko personu datu aizsardzības likums*. Vispārīgu informāciju var iegūt pa tālruni, pārējo – piesakoties.

– **Kur iet, ja izrādās, ka dzīvoklis Rīgā vēl nav privatizēts un vecmamma beidzot nolēmusi dzīvokli privatizēt, lai atstātu to mantojumā?**

– Mūsu adrese ir: Pērses iela 10 – 12, Rīga, LV-1011, e-pasts: dmpk@riga.lv.

Pie mums var ierasties personīgi un visu uzzināt pieņemšanas laikā. Pat vestibilā pie ieejas mūsu ēkā ir veidlapas dažādiem gadījumiem, tāpēc var aizpildīt turpat uz vietas un iemest mūsu pieteikumu pastkastītē tieši vestibilā.

Ja nepieciešams precizēt kādas nianšas, to var izdarīt klātienē pie mūsu speciālista, rakstot ie-

Ja paātrinātās privatizācijas ietvaros dzīvokļa pašizmaksa tika aprēķināta pēc likmes divi privatizācijas sertifikāti par vienu dzīvokļa kvadrātmetru plus maksa par tehnisko izpildi, tad, iegādājoties dzīvokli pēc atsavināšanas likuma prasībām, vispirms to novērtē sertificēts vērtētājs. Faktiski tas nozīmē, ka īrnieks mājokli var iegādāties par tā tirgus vērtību.

sniegumu rakstveidā, uz kuru mēs atbildam viena mēneša laikā.

– **Kurš var iesniegt šādu iesniegumu?**

– Pieteikumu var iesniegt vai nu pats īrnieks, vai viņa ģimenes locekļi, vai ar pilnvaru pilnvarots pārstāvis.

Svarīga nianse. Ja runa ir par tā saukto paātrināto privatizāciju – gadījumiem, kad dzīvoklis privatizēts pirms visas mājas privatizācijas – tad īpašumam ir jābūt reģistrētam kadastra reģistrā. Attiecīgi, lai iegūtu nepieciešamo informāciju, var doties uz turieni. Ja dzīvokļa īpašums ir ierakstīts zemesgrāmatā, tad šī informācija ir publiski iegūstama un ikviens, kam dzīvoklis pieder, par to pats var iegūt informāciju.

Visas situācijas ir individuālas, var būt daudz nianšu, visiem gadījumiem universālu atbildi intervijā sniegt nav iespējams, tādēļ lūdzam rīdizniekus pēc padoma vērsties privatizācijas komisijā, tajā skaitā, zvanot pa tālruni 67012654.

Ja privatizēt, tad uz dēla vārda

– Pieņemsim, ka dzīvoklis nav privatizēts, bet ģimene vēlas to privatizēt, lai pēc vecmammās nāves to nepazaudētu. Vai to var privatizēt uz dēla vai mazdēla vārda? Kā to paveikt?

– Ja šim dzīvoklim vēl nav beidzies privatizācijas termiņš, tad dokumentus tā privatizācijai var iesniegt kā pats īrnieks (šajā konkrētajā piemērā – vecmāmiņa), tā arī trešā persona. Tas ir, dzīvokli var privatizēt gan pats īrnieks, gan kāds no viņa ģimenes locekļiem, gan jebkura trešā persona. Tikai šajā gadījumā starp iesaistītajām pusēm tiek noslēgts līgums par dzīvokļa privatizācijas kārtību. Piemēram, dzīvokli var privatizēt kā kopīpašumu vairākām dzīvokli dzīvojošajām personām vienlaikus. Tas nozīmē, ka ne vienmēr īpašniekam ir jābūt vienam ģimenes loceklim, tie var būt divi vai pat trīs.

Savukārt, ja runājam par dzīvokļa iegādi (gadījumā, kad jau ir beidzies dokumentu iesniegšanas termiņš privatizācijai un ir stājušās spēkā atsavināšanas likuma prasības), tad dzīvokli var iegādāties tikai pats īrnieks vai viņa ģimenes locekļi, proti, tie, kuri ir iekļauti īres līgumā ar šī dzīvokļa lietošanas tiesībām. Arī starp viņiem tiek noslēgta vienošanās par dzīvokļa iegādi. Privatizācijas laikā šāds līgums tiek slēgts vai nu pie mums – privatizācijas komisijā, vai pie notāra. Atsavinot (tas ir, pērkot dzīvokli no pašvaldības) līgums starp īrniekiem tiek slēgts tikai pie notāra.

– **Kādi nosacījumi jāņem vērā, ja īrnieks nolēmis dzīvokli privatizēt vai nopirkt no pašvaldības?**

– Ir arī tādas situācijas, kad mēs dodam iespēju privatizēt dzīvokli ar apsaimniekošanas un komunālo maksājumu parādiem. Tad prasām, lai pretendents no mājas apsaimniekotāja *Rīgas namu pārvaldnieks* sagādā izziņu par parāda esamību un savstarpēji saskaņotu parāda atmaksas grafiku. Šajā gadījumā dzīvokļa īpašums tiek nostiprināts zemesgrāmatā ar ķīlas atzīmi par labu pašvaldībai. Pēc parāda nomaksas un izziņas, ka parādi ir nomaksāti un tiesā nav nekādu prasību, saņemšanas mēs sagatavojam komisijas lēmumu par ķīlas atzīmes dzēšanu. Savukārt, ja dzīvokli iegādājas atsavinot, apsaimniekošanas un komunālo maksājumu parādu nedrīkst būt.

Svešs cilvēks privatizēt nevar

– **Vai bez īrnieka piekrišanas kāds svešinieks varētu privatizēt dzīvokli?**

– Nē, tas nav iespējams. Visi dokumenti tiek rūpīgi pārbaudīti. Lai dzīvokli privatizētu, ir ne-

Likums noteic, ka līdz līguma noslēgšanai par sev piekritīgā zemesgabala domājamās daļas saņemšanu bez atlīdzības dzīvokļa īpašnieks maksā nomas maksu vai maksu par zemes faktisko izmantošanu.

pieciešama vienošanās starp dzīvokļa galveno īrnieku un viņa ģimenes locekļiem vai starp īrnieku, viņa ģimenes locekļiem (ja tādi ir) un trešo personu.

– **Kas notiek, ja kāds īres līgumā iekļautais, galvenajam īrniekam nezinot, iesniedz dokumentus, lai dzīvokli iegūtu sev?**

– Visi iesniegtie dokumenti tiek rūpīgi pārbaudīti, un tas izslēdz gadījumus, ka kāds no īres līguma dalībniekiem dzīvokli privatizētu bez galvenā īrnieka ziņas. Starp citu, dzīvokļus joprojām ir iespējams privatizēt arī par sertifikātiem, tie tiek pieņemti.

Zemes zem mājas privatizācija – obligāta vai brīvprātīga?

– Kas patlaban notiek ar pašvaldībai piederošas zemes zem daudzdzīvokļu namiem privatizāciju? Burtiski šajās dienās kādas deviņstāvu mājas īpašnieki Ozolciema ielā Ziepniekkalnā saņēma pašvaldības privatizācijas komisijas uzaicinājumu iegādāties zemesgabalu zem mājas 5000 kvadrātmetru platībā par 25 sertifikātiem jeb 1000 eiro. Pretējā gadījumā īpašniekiem par šīs zemes lietošanu nāksies iztērēt aptuveni divus tūkstošus eiro gadā. Kura izvēle būtu labākā?

– Šādos gadījumos privatizācijas komisija piedāvā privatizēt pašvaldības zemi, kas veido visu mājai funkcionāli nepieciešamo zemesgabalu, vai arī ir tās daļu.

Dzīvokļa īpašniekam tiek piedāvāta zemesgabala domājamās daļas privatizācija proporcionāli dzīvokļa platībai. Saskaņā ar *Privatizācijas likuma* 84. pantā noteikto, zemesgabalu, uz kura pilnībā vai daļēji atrodas privatizācijai nodotā dzīvojamā māja, nodod īpašumā bez atlīdzības. Dzīvokļa īpašnieks atlīdzina tikai pašvaldības izdevumus par zemesgabala lieluma noteikšanu, uzmērīšanu un ierakstīšanu zemesgrāmatā.

Ja privatizācijas komisijas uzaicinājumā ir norādīta konkrēta privatizācijai piedāvātā zemesgabala domājamās daļas cena, tad šo māju apsaimnieko kooperatīvs. Tās ir dzīvojamās ēkas, kuras tika privatizētas nevis saskaņā ar *Privatizācijas likumā* noteikto, bet gan saskaņā ar likumu par kooperatīvo māju privatizāciju. Dzīvokļu īpašniekiem šādās mājās zeme tiek piedāvāta privatizācijai atbilstoši *Privatizācijas likuma* 75. panta noteikumiem, tas ir, pēc cita tiesiskā regulējuma.

Jebkurā gadījumā lēmumu privatizēt vai neprivatizēt mājai piesaistītās zemes domājamo daļu pieņem katrs dzīvokļa īpašnieks patstāvīgi.

– **Kas notiks, ja atsevišķi īpašnieki nevēlēsies privatizēt sev piekritošo zemesgabalu zem mājas?**

– Likums noteic, ka līdz līguma noslēgšanai par sev piekritīgā zemesgabala domājamās daļas saņemšanu bez atlīdzības dzīvokļa īpašnieks maksā nomas maksu vai maksu par zemes faktisko izmantošanu.

– **Vai šo zemi, kas palikusi neprivatizēta, kāda ieinteresēta persona var nopirkt un turpmāk no iedzīvotājiem iekasēt maksu par zemes lietošanu?**

– Nē, privatizācijas komisija mājai funkcionāli nepieciešamās zemes domājamās daļas piedāvā

privatizēt tikai konkrētās mājas dzīvokļu īpašniekiem. Nevienš cits to nevar privatizēt.

– **Cik ātri jāreaģē uz piedāvājumu privatizēt zemi zem daudzdzīvokļu mājas?**

– Parasti vēstulē ir norādīts, ka dzīvokļa īpašniekam mēneša laikā jāpieņem lēmums par zemes privatizāciju. Ja viņš nolemj vēl neprivatizēt, tad pēc mēneša viņam vai nu jānoslēdz ar pašvaldību zemes nomas līgums un jāmaksā nomas maksa, vai arī jāmaksā maksa par zemes faktisko izmantošanu. Ja laika gaitā dzīvokļa īpašnieks tomēr nolems privatizēt viņam piedāvāto zemi, tad pēc privatizācijas pabeigšanas viņš vairs nebūs savas domājamās daļas nomnieks, bet gan pilntiesīgs tās īpašnieks.

Mums ir pārāk daudz saimnieku zemes!

– Pirms vairākiem gadiem privatizācijas komisija sāka pieņemt iesniegumus par mājām piesaistīto funkcionāli nepieciešamo zemesgabalu izmēru pārskatīšanu. Tas ir ļoti svarīgi, ja māja atrodas uz īpašnieka zemes. Galu galā, jo mazāks gabals, jo zemāka ir maksa par zemes lietošanu. Kā vērsties komisijā, lai tiktu pārskatīts zemesgabala lielums zem mājas?

– Šādu iesniegumu var iesniegt gan mājas, kas atrodas uz īpašnieka zemes, dzīvokļa īpašnieks, gan zemesgabala īpašnieks.

– **Vai var būt tā, ka vienai mājai, samazinot zemesgabalu, kaimiņmājai tas var palielināties?**

– Tieši tā! Pēc vienas mājas iesnieguma nekavējoties tiks sākta mājām funkcionāli nepieciešamo zemesgabalu pārskatīšana visa kvartāla robežās.

– **Tad var izrādīties, ka kaimiņu māju iedzīvotāji, kuri nevēlējās pārskatīt zemes platības, pēkšņi kļūs par cietušajiem. Viņiem ne no tā, ne no šā pievienos zemi?**

– Šo zemesgabalu izmēru pārskatīšanas mērķis nav pieņemt patvaļīgus lēmumus par vienas vai otras mājas zemesgabala samazināšanu vai palielināšanu. Mērķis ir sakārtot zemesgabalu un to lietošanas kārtību kopumā. Protams, praksē ir gadījumi, kad atsevišķi iedzīvotāji ir neapmierināti ar pārskatīšanas rezultātiem. Normālai mājas funkcionēšanai nepieciešama pietiekami plaša funkcionālā zona, uz kuras izvietosies piebraucamie ceļi, komunikācijas, atsevišķos gadījumos – arī palīgēkas. Nav iespējams panākt, lai zemes robeža ietu pa pašas mājas perimetru.

– **Latvijā ir pieņemts piespiedu dalītā īpašuma izbeigšanas likums, kas iedzīvotājiem no 2023. gada dod tiesības nopirkt zemesgabalus zem mājām. Protams, daudzi vēlēties pirms tam pārskatīt zemesgabala lielumu, lai maksātu pēc iespējas mazāk. Kā pieteikties šādai pārskatīšanai?**

– Rīgas valstspilsētas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas pasta adrese ir Pērses ielā 10/12, Rīga, LV-1011, e-pasts: dmpk@riga.lv. Pie mums var ierasties personīgi un visu uzzināt pieņemšanas laikā. Vestibilā ir veidlapas dažādiem gadījumiem, tāpēc var aizpildīt turpat uz vietas un iemest pieteikumu pastkastītē. **K**

KĀ PIETEIKTIES KONSULTĀCIJAI?

Lai norunātu individuālu konsultāciju Dzīvojamo māju privatizācijas komisijā, iepriekš jāpiesakās, zvanot pa šādiem tālruņiem:

tālrunis **67012696** – jautājumi par:

- līguma slēgšanu par pašvaldībai piederošo dzīvokļu pirkšanu un pārdošanu, dokumentu pieņemšanu un izsniegšanu;
- līguma slēgšanu par zemesgabalu nodošanu īpašumā bez atlīdzības, dokumentu pieņemšanu un izsniegšanu;
- dokumentu pieņemšanu un izsniegšanu zemes pārdošanas līgumu slēgšanai;
- dokumentu pieņemšanu un izsniegšanu zemes nomas līgumu slēgšanai;
- pārdošanas līgumu slēgšanu pēc mantas iegūšanas izsolē, dokumentu pieņemšanu un izsniegšanu;
- jaunu tiesību nostiprināšanas vai ķīlas dzēšanas lūgumiem, dokumentu pieņemšanu un izsniegšanu;
- paziņojumiem par ķīlas tiesību atcelšanu – dokumentu pieņemšanu un izsniegšanu;

tālrunis **67012689** – jautājumi par:

- iespējām pārskatīt dzīvojamai ēkai funkcionāli nepieciešamā zemesgabala lielumu;

tālruņi **67181393** vai **67012007** – jautājumi par:

- Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošo dzīvokļu (to ideālo daļu), viengimenes māju, nedzīvojamo telpu, mākslinieku darbnīcu atsavināšanu, pārdodot izsolē;

tālrunis **67181699** – jautājumi par:

- daudzdzīvokļu/viengimenes māju un to ideālo daļu atsavināšanas ierosināšanu, dokumentu kārtošānu;
- izziņu par atsavināmā objekta izpirkšanas pirkuma tiesību pieņemšanu un izmantošanu;
- pieteikumiem grozījumiem privatizācijas komisijas vai Rīgas domes lēmumos, pieteikumiem par lēmumu atcelšanu un pieteikumiem kopīpašuma domājamo daļu precizēšanai pēc objekta pārplānošanas vai rekonstrukcijas;

tālrunis **67181385**:

- jautājumi par zemes privatizāciju un nomu (individuālā klientu pieņemšana pirmdienās);

tālrunis **67012641**:

- juridiskās konsultācijas dzīvokļa īpašuma privatizācijas/atsavināšanas jautājumos.

SEKOJIET SAVIEM RĒKINIEM!

Dažas ģimenes var saņemt par dubultu valsts atbalstu norēķinos par patērēto elektrību, bet šo iespēju neizmanto

Marina MATROŅINA

2023. gadā ir pieaudzis to elektroenerģijas piegādātāju skaits, kuri nodrošina valsts atbalsta piemērošanu iedzīvotājiem, kuriem ir aizsargātā lietotāja statuss. Ja pērn šādus pakalpojumus sniedza tikai uzņēmumi Tet un Elektrum, tad no janvāra saņemt ikmēneša atlaidi var arī kompānijas Enefit klienti. Ko darīt, ja jūsu rēķinos joprojām nav redzams valsts nodrošinātais ietaupījums?

Daļa no elektroenerģijas lietotājiem, kuriem ir tiesības uz ikmēneša valsts atbalstu rēķinu apmaksā, reāli to nesaņem, jo neizmanto iespējas pieprasīt palīdzības saņemšanai. Būvniecības valsts kontroles biroja speciālisti aktualizējuši informāciju par to, kā pareizi pieprasīt valsts atbalstu, ņemot vērā jaunās likumdošanas nianšes.

Kam ir tiesības saņemt aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojumu?

Tiesības saņemt pakalpojumu ir maznodrošinātai vai trūcīgai mājāsaimniecībai (personai), daudz bērnu ģimenei vai ģimenei (personai), kuras aprūpē ir bērns/i ar invaliditāti, vai persona/as ar I invaliditātes grupu, kura izlieto elektroenerģiju savā mājāsaimniecībā pašas vajadzībām (galapatēriņam).

Pakalpojumu nesniedz aizsargātajam lietotājam, kas reģistrēts Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzēju un parādnieku reģistrā kā parādnieks.

Kas ir aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojums

Pakalpojums ir maksājuma samazinājums elektroenerģijas rēķina summai vienam elektroenerģijas līgumam. Maksājuma samazinājumu piemēro elektroenerģijai, sistēmas pakalpojumiem un obligātā iepirkuma komponentēm, bet ar to nedrīkst segt pievienotās vērtības nodokli.

Dati par aktuālajiem elektroenerģijas līgumiem (kā arī līgumslēdzējiem un apakšlietotājiem, kuri ir pie tirgotāja pieteikušies atbalsta saņemšanai uz līgumslēdzēja līguma) tiek saņemti no elektroenerģijas tirgotājiem.

Kāds ir pakalpojuma apmērs?

Pakalpojumu katru kalendāro mēnesi (no 01.11.2021. līdz 30.04.2023.) piemēro šādā apmērā:

- trūcīgai vai maznodrošinātai ģimenei (personai) – 15 eiro (līdz 31.10.2021. – 5 eiro);
- ģimenei (personai), kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti, – 15 eiro, sākot ar 01.02.2022. par katru bērnu ar invaliditāti (līdz 31.10.2021. – 5 eiro);
- personai ar I invaliditātes grupu vai tās aizgādānim – 15 eiro (līdz 31.10.2021. – 5 eiro);
- daudz bērnu ģimenei – 20 eiro (līdz 31.10.2021. – 10 eiro).

Kā saņemt aizsargātā lietotāja statusu?

Pakalpojuma saņemšana jeb piemērošana aizsargātajiem lietotājiem Aizsargātā lietotāja datu informācijas sistēmā (ALDIS) notiek automātiski, izņemot apakšlietotājus un daudz bērnu ģimenes, kurām bērns/bērni mācās ārzemēs.

Lai noteiktu atbilstību aizsargātajam lietotājam, ALDIS tiek saņemti dati no šādiem datu pārzinātājiem:

- pašvaldībām (SOPA reģistrs), lai identificētu trūcīgās un maznodrošinātās personas un reģistrētos līguma numurus, kuriem jāpiemēro maksājuma samazinājumus;
- Pilsonības un migrācijas lietu departamenta Fizisko personu reģistra, lai identificētu pakalpojuma saņēmējus daudz bērnu ģimenēs;
- Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas Invaliditātes informācijas sistēmas, lai identificētu pakalpojuma saņēmējus ģimenēs ar bērniem ar invaliditāti un personas ar I invaliditātes grupu vai to aizgādātājus;
- Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas, lai identificētu aizsargātos lietotājus, kuri reģistrēti Uzturlīdzekļu garantiju fonda iesniedzēju un parādnieku reģistrā kā parādnieki.

Kā aizsargātais lietotājs var pārliecināties par savu atbilstību aizsargātā lietotāja statusam?

Aizsargātajam lietotājam ir iespēja pārliecināties par savu statusu un pienākošos maksājuma samazinājuma apmēru elektroenerģijas rēķinā, izmantojot e-pakalpojumu „Aizsargātā lietotāja statusa noteikšana” portālā www.latvija.lv.

E-pakalpojumā tiek parādīta informācija, vai personai patlaban ir aizsargātā lietotāja statuss un kurai aizsargātā lietotāja grupai tā atbilst, kā arī dati par iepriekšējiem mēnešiem, kuros statuss ir bijis. Vienlaikus tiek arī parādīta informācija par maksājuma samazinājuma apmēru. Ja e-pakalpojumā aktīvā līguma numura nav, tad personai ir jāsniedz ziņas par elektroenerģijas līgumu. Iespējams, ir jāreģistrējas kā elektroenerģijas līguma apakšlietotājam. Daudz bērnu ģimeņu gadījumā aktīvais līguma numurs būs norādīts tam vecākam, kuram ir piešķirts atbalsts.

Ja aizsargātajam lietotājam ir vairāki elektroenerģijas līgumi, e-pakalpojumā tiek parādīts ak-

tīvais līguma numurs, uz kuru notiek maksājuma samazinājuma attiecināšana. Persona var norādīt citu savu līgumu; to dara, nospiežot pogu „Labot” un nākamajā ekrānformā norādot aktuālo līguma numuru un elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēju. Uz norādīto līgumu attiecināmais maksājuma samazinājums tiks piemērots no nākamā mēneša 1. datuma.

Kādos gadījumos vērsties Būvniecības valsts kontroles birojā (BVKB) rakstiski?

Ja e-pakalpojuma lietošana nav iespējama, kā arī ja vēlaties sūtīt iesniegumu ar savu jautājumu, iespējams vērsties BVKB rakstiski. Ja iesniegumā tiks pieprasīta informācija vai dots uzdevums aizsargātā lietotāja informācijas un ar to saistīto datu izmaiņām, BVKB ir jāiesniedz vai nu rakstveidā (sūtīt pa pastu) vai elektroniskā veidā parakstīts iesniegums, t. i., parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un pa e-pastu nosūtīts iestādei vai izmantojot e-adresi.

Ja persona vienlaicīgi atbilst vairākām aizsargāto lietotāju kategorijām, vai elektroenerģijas maksājuma samazinājums summēties?

Ja persona atbilst vairākām aizsargāto lietotāju kategorijām, maksājuma samazinājumu elektroenerģijas tirdzniecības līguma ietvaros piemēro par katru aizsargātā lietotāja kategoriju, summējot maksājuma samazinājumus.

Vai aizsargātais lietotājs var brīvi izvēlēties elektroenerģijas tirgotāju atbalsta saņemšanai?

Aizsargātais lietotājs var izvēlēties sev piemērotāko elektroenerģijas tirgotāju no tiem tirgotājiem, kuri nodrošina šo pakalpojumu, ar to noslēdzot elektroenerģijas tirdzniecības līgumu.

Kurš aizsargātais lietotājs saņem maksājuma samazinājumu, ja ģimenē vairāki vienas kategorijas aizsargātie lietotāji piesakās pakalpojuma saņemšanai katrs sava elektroenerģijas tirdzniecības līguma ietvaros?

Ja ģimenē vairāki vienas kategorijas aizsargātie lietotāji piesakās pakalpojuma saņemšanai katrs sava elektroenerģijas tirdzniecības līguma ietvaros, pakalpojumu saņem viens informācijas sistēmas nejausi izvēlēts aizsargātais lietotājs līdz brīdim, kamēr šajā noteikumu punktā minētie aizsargātie lietotāji vienojas un pakalpojuma sniedzējam vai birojam rakstiski norāda vienu elektroenerģijas tirdzniecības līgumu pakalpojuma saņemšanai.

Kas saņem maksājuma samazinājumu, ja ģimenē ir bērns ar invaliditāti?

Maksājuma samazinājumu piemēro vienam no bērna vecākiem, audžuvecākiem vai aizbildņiem, ja viņam/-ai ir galalietotāja līgums ar elektroenerģijas tirgotāju. Ja vecākam galalietotāja līguma nav, tad vecākam ir jānoslēdz apakšlietotāja līgums.

Cik ilgi persona tiek uzskatīta par bērnu – invalīdu?

Līdz 18 gadiem, bet to nosaka nevis Aizsargātā lietotāja tirdzniecības pakalpojuma noteikumi, bet gan *Bērnu tiesību aizsardzības likums*.

Kāda ģimene tiek definēta kā daudz bērnu?

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 345 daudz bērnu ģimene pakalpojumu saņem, maksājuma samazinājumu piemērojot vienai no personām, kurai pašai vai kopā ar laulāto ir trīs vai vairāk bērnu vecumā līdz 18 gadiem (arī aizbildnībā esoši vai audžuģimenē ievietoti bērni) vai bērni līdz 24 gadu vecumam, kuri iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību.

Vai civillaulībā dzīvojošas daudz bērnu ģimenes ar trim bērniem, kas abiem ir no iepriekšējām laulībām, piemēram, sievai – 1, vīram – 2 bērni, var saņemt atbalstu?

Lai saņemtu daudz bērnu ģimenes maksājuma samazinājumu, vienam no vecākiem jābūt apgādībā 3 bērniem. Ja viens no vecākiem nav aizbildnis vai audžuvecāks 3 vai vairāk bērniem, tad pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes reģistra datiem nevar identificēt atbilstību daudz bērnu ģimenei un aizsargātā lietotāja statuss netiek piešķirts.

Ja ģimenē ir 3 bērni un vecākaicīgais pārsniegts noteikto vecumu šogad, vai ģimene vēl atbildīs daudz bērnu ģimenes maksājuma samazinājumam?

Atbilstību daudz bērnu ģimenes statusam nosaka katru mēnesi saskaņā ar informāciju, kas saņemta no datu reģistra pārzinātājiem. Ja vecākajam bērnam paliek 18 gadi un mācības netiek turpinātas, ar nākamā mēneša daudz bērnu ģimenes maksājuma samazinājums vairs netiks piemērots.

Kas notiek, ja bērns līdz 24 gadu vecumam (neieskaitot) iegūst izglītību ārzemēs?

Ja bērns līdz 24 gadu vecumam (neieskaitot) iegūst izglītību ārzemēs un tāpēc netiek piemērots

daudzbērnu ģimenes maksājuma samazinājums, no 01.11.2021. daudzbērnu ģimenes statusu aizsargātā lietotāja piešķiršanai aplicina ar Latvijas Goda ģimenes aplieciību. Latvijas Goda ģimenes aplieciības dati aizsargātajam lietotājam Būvniecības valsts kontroles birojam ir jāiesniedz vai nu rakstveidā, vai elektroniskā veidā parakstīts iesniegums, t. i., parakstīts ar elektronisko parakstu un pa e-pastu nosūtīts iestādei, vai izmantojot e-adresi vai e-pakalpojumu „Priekšlikuma, sūdzības, jautājuma vai lūguma iesniegšana” portālā www.latvija.lv.

Kas notiek, ja studentam ir akadēmiskais gads?

Datus par studentiem sniedz Izglītības un zinātnes ministrija. Ja students mēneša 1. datumā atrodas akadēmiskajā atvaļinājumā, viņa dati netiek nodoti aizsargātā lietotāja statusa noteikšanai.

Vai maksājuma samazinājumu daudzbērnu ģimenes saņems arī vasarā, kad ir skolēnu/studentu brīvlaiks?

Jā, izņemot šādus gadījumus:

- ja skolēns maina skolu vasaras periodā un jaunā izglītības iestāde skolēnu ir pierēģistrējusi iestādē, bet nav pievienojusi nevienā klasē;
- skolēnam sakarā ar 12. klases pabeigšanu līdz reģistrēšanai augstskolā vai skolēnam, kurš, pabeidzot pamatizglītību, maina izglītības iestādi vasaras periodā (līdz reģistrēts jaunajā mācību iestādē no 1. septembra).

Kā atvieglojumu saņem mazuļkrīga mājsaimniecība (persona)?

Lai saņemtu šo atvieglojumu, ģimenei jāvērsas pašvaldībā un jānorāda elektroenerģijas līguma numurs un pakalpojuma sniedzējs (elektroenerģijas tirgotājs), uz kuru jāattiecinā maksājuma samazinājums.

Pašvaldības Sociālais dienests ievada datus gan par mazturīgas/trūcīgas mājsaimniecības statusu, gan par elektroenerģijas līgumu, uz kuru attiecināt atbalstu. Ja pašvaldībā šīs informācijas nav vai tā ir novecojusi, tā ir jāatjauno, lai varētu saņemt maksājuma samazinājumu uz vajadzīgo līgumu.

Elektroenerģijas līguma maiņas gadījumā ir neka vēloties šī informācija jāsniedz pašvaldības Sociālajā dienestā, lai līguma izmaiņas varētu attiecināt uz jau tuvāko atbalsta piešķiršanas mēnesi.

Ko darīt, ja aizsargātais lietotājs nav saņēmis maksājuma samazinājumu?

Izmantojot e-pakalpojumu „Aizsargātā lietotāja statusa noteikšana” portālā www.latvija.lv, jāpārliedz, ka:

- ir piešķirts aizsargātā lietotāja statuss;
 - ir piesaistīts līguma numurs, uz kuru attiecināt maksājuma samazinājumu;
 - piesaistītā līguma numurs ir tas, uz kuru vēlaties attiecināt maksājuma samazinājumu.
- Ja e-pakalpojumā norādīts, ka atbilstošajā norēķinu periodā ir piešķirts aizsargātā lietotāja statuss, tad jāpārliedz, ka piesaistītā līguma numurs ir tas, uz kuru vēlaties attiecināt maksājuma samazinājumu.

Ja maksājuma samazinājums ir attiecināts uz citu saistīto personu, piemēram, otru vecāku, tad e-pakalpojumā tiks norādīta informācija par maksājuma samazinājuma attiecināšanu uz saistīto personu un parādīts daļējs saistītās personas elektroenerģijas līguma numurs.

Ja norādītais līguma numurs nav tas, uz kuru vēlaties attiecināt maksājuma samazinājumu, ir jānorāda vajadzīgais līguma numurs (patlaban iespējams elektroenerģijas tirgotāju AS *Latvenergo* (*Elektrum*), kā arī SIA *Tet* un SIA *Enefit* līgumiem).

Norādīt var uz sava vārda noslēgtu elektroenerģijas līgumu vai līgumu, kuram esat pieteicies kā apakšlietotājs pie elektroenerģijas tirgotāja; to dara, nospiežot pogu „Labot” un nākamajā ekrānformā ievadot vajadzīgo līguma numuru un elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēju.

Uz mainīto līgumu attiecināmais maksājuma samazinājums tiks piemērots nākamajā norēķinu periodā (no nākamā mēneša 1. datuma, saskaņā ar elektroenerģijas tirgotāja līguma nosacījumiem).

Ja e-pakalpojumā līguma numurs, ieskaitot saistītās personas elektroenerģijas līgumu, nav norādīts un jums ir pamats saņemt aizsargātā lietotāja pakalpojumu, tad:

- ja izmantojat cita elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus, nevis AS *Latvenergo* (*Elektrum*), SIA *Tet* vai SIA *Enefit*, tad

patlaban aizsargātā lietotāja pakalpojums nav pieejams, kamēr elektroenerģijas pakalpojuma sniedzējs nav izveidojis datu apmaiņu ar Būvniecības valsts kontroles biroju.

- Ja izmantojat AS *Latvenergo* (*Elektrum*), SIA *Tet* vai SIA *Enefit* elektroenerģijas pakalpojumu un
 - neesat galalietotājs un atbilstat daudzbērnu ģimenes, personas, kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti vai personas ar I invaliditātes grupu vai tās aizgādņa kategorijai, tad jāvērsas pie elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēja, lai norādītu sevi kā līguma apakšlietotāju.
 - neesat galalietotājs un ir piešķirta trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības (personas) statuss, tad jāvērsas pašvaldībā un jāprecizē elektroenerģijas līguma numurs, uz kuru jāattiecinā maksājuma samazinājums.

Ja jums e-pakalpojums nav pieejams, bet vēlaties mainīt līguma numuru, uz kuru attiecināt savu aizsargātā lietotāja maksājuma samazinājumu, jums jāvērsas ar rakstisku iesniegumu BVKB vai pie sava elektroenerģijas pakalpojuma sniedzēja. Iznēmums ir mazturīgas/trūcīgas mājsaimniecības, kuras ar šo prasību vērsas pašvaldības Sociālajā dienestā.

Ja aizsargātā lietotāja statuss nav piešķirts, bet uzskatāt, ka tas jums pienākas, tad rakstiski jāiesniedz pieprasījums Būvniecības valsts kontroles birojam vai atbilstošajam datu reģistra pārzinim. Ja tā ir informācijas sistēmas vai datu reģistra kļūda, BVKB attiecina un pakalpojuma sniedzējs piemēro trūkstošo maksājuma samazinājumu aktuālajā norēķinu periodā (kalendāra mēneša) elektroenerģijas rēķinā par periodu, kas nepārsniedz divus iepriekšējos norēķinu periodus (kalendāra mēnešus) viena un tā paša kalendārā gada laikā.

Vai elektroenerģijas tirdzniecības līguma noslēgšanas datumam ir nozīme, lai saņemtu maksājuma samazinājumu par pilnu kalendāro mēnesi?

Aizsargātajam lietotājam maksājuma samazinājumu piemēro par pilnu kalendāra mēnesi, neatkarīgi no elektroenerģijas tirdzniecības līguma noslēgšanas datuma.

Ja līgums ar elektroenerģijas tirgotāju ir noslēgts līdz mēneša 5. datumam, līdz notiek datu

nodošana Aizsargātā lietotāja datu informācijas sistēmai, maksājuma samazinājums tiks piemērots par šo norēķinu periodu. Ja līgums tiek noslēgts pēc 5. datuma, tad maksājuma samazinājumu uz līgumu attiecinās, sākot no nākamā norēķinu perioda 1. datuma. Ja vienlaicīgi par jums tiek saņemta informācija par elektroenerģijas līgumiem no vairākiem elektroenerģijas tirgotājiem bez norādes, uz kuru elektroenerģijas līgumu attiecināt maksājuma samazinājumu, tad maksājuma samazinājums tiks attiecināts uz to līgumu, uz kuru bija attiecināts iepriekšējā norēķinu periodā.

Kas ir elektroenerģijas apakšlietotājs?

Apakšlietotājs (šeit ar to apzīmējot aizsargāto lietotāju) ir persona, kas pēc vienošanās ar galalietotāju (līgumslēdzēju) izmanto līgumslēdzēja īpašumā vai valdījumā esošus elektrotīklus elektroenerģijas saņemšanai un nepērk elektroenerģiju no tirgotāja vai sistēmas operatora.

Piemēram: daudzbērnu ģimene dzīvo īpašumā, kur galalietotājs (tātad persona, kas noslēgusi līgumu) ir apsaimniekotājs. Lai uz līgumu attiecinātu maksājuma samazinājumu, ģimenes vecākam sevi jāreģistrē kā līguma apakšlietotāju.

Piemēram: līgums reģistrēts uz viena laulātā vārda, bet otrs laulātais ir I grupas invalīds. Lai uz līgumu attiecinātu maksājuma samazinājumu, laulātais ar I grupas invaliditāti jāreģistrē kā līguma apakšlietotājs.

Piemēram: aizsargātais lietotājs, pilngadīga persona, dzīvo īrētā dzīvesvietā un nav elektroenerģijas līguma galalietotājs (līgumslēdzējs). Lai uz elektroenerģijas līgumu (ikmēneša rēķinu) attiecinātu maksājuma samazinājumu, aizsargātajam lietotājam sevi jāreģistrē kā uz īrēto dzīvesvietu attiecināmā elektroenerģijas līguma apakšlietotāju. Apakšlietotāja reģistrāciju veic pie atbilstošā elektroenerģijas tirgotāja.

Piemēram: personai pašai ir trīs bērni vai vairāk bērnu vecumā līdz 18 gadiem (arī aizbildnībā esoši vai audžuģimenē ievietoti bērni) vai bērni līdz 24 gadu vecumam, kuri iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību. Persona nedzīvo kopā ar laulāto, bet citas personas īpašumā, kur cita persona ir elektroenerģijas galalietotājs (līgumslēdzējs). Lai uz elektroenerģijas līgumu (ikmēneša rēķinu) attiecinātu maksājuma samazinājumu, aizsargātajam lietotājam (daudzbērnu vecākam) sevi jāreģistrē kā līguma apakšlietotāju.

Vai apakšlietotājiem pakalpojumu saņemšana notiek automātiski?

Nē, pakalpojuma saņemšana apakšlietotājiem nenotiek automātiski, izņemot maznodrošinātās mājsaimniecības (personas), kurām ir reģistrēts līguma numurs pašvaldībā. Saņemot no pašvaldības reģistrēto līguma numuru, tam automātiski attiecinā maksājuma samazinājumu.

Kā reģistrēties kā apakšlietotājam?

Ja apakšlietotājs ir maznodrošināta vai trūcīga mājsaimniecība (persona), tad jāvērsas pašvaldības Sociālajā dienestā, lai reģistrētu elektroenerģijas līgumu, uz kuru attiecināt atbalsta pakalpojumu. Tai skaitā, ja ir nepieciešams mainīt jau reģistrētu elektroenerģijas līguma numuru uz citu līgumu.

Turpinājums no 8.—9. lpp.

Ja apakšlietotājs atbilst jebkurai citai aizsargātā lietotāja atbalsta kategorijai, tad apakšlietotājam jāpiesakās pakalpojuma saņemšanai pie līgumslēdzēja (galalietotāja) izvēlēta tirgotāja, norādot:

- līgumslēdzēja (galalietotāja) līguma numuru,
- savu vārdu, uzvārdu,
- savu personas kodu,
- pakalpojuma saņemšanas adresi,
- savu kontaktinformāciju.

Pēc apakšlietotāja pamatota pieprasījuma līgumslēdzējam (galalietotājam) ir pienākums uzrādīt elektroenerģijas līguma numuru.

Ja tirgotājs nodrošina tādu iespēju, tad apakšlietotājs pieteikumu var iesniegt elektroniski, izmantojot tirgotāja mājaslapu.

Kas ir maksājuma samazinājuma uzkrājums?

Ja uz aizsargāto lietotāju attiecinātais maksājuma samazinājums pārsniedz mēneša rēķina summu par elektroenerģiju, sistēmas pakalpojumiem un obligātā iepirkuma komponenti (turpmāk – elektroenerģijas pakalpojums), neizmantotā maksājuma samazinājuma daļa veido maksājuma samazinājuma uzkrājumu (turpmāk – uzkrājums), kuru pakalpojuma sniedzējs (t. i., elektroenerģijas tirgotājs) var izmantot aizsargātā lietotāja nākamā/-o kalendārā mēneša elektroenerģijas pakalpojuma maksas segšanai.

Kā izmanto uzkrājumu?

Piemērs.

Aizsargātajam lietotājam attiecināmais mēneša maksājuma samazinājums elektroenerģijas pakalpojumam ir 10 eiro.

Persona iegādājas elektroenerģijas pakalpojumu no elektroenerģijas tirgotāja AB.

Tirgotājs AB noformē rēķinu par mēnesi; pilna summa par elektroenerģijas pakalpojumu ir 8 eiro. No pilnās pakalpojuma summas tiek aprēķināts pievienotās vērtības nodoklis (PVN), kas piemērā ir 1,68 eiro.

Tirgotājs rēķinā par elektroenerģijas pakalpojumu piemēro 8 eiro maksājuma samazinājumu, tātad, sedzot elektroenerģijas pakalpojumu pilnībā no maksājuma samazinājuma pieejamās summas.

Personai jāveic apmaksa par elektroenerģijas pakalpojumam aprēķināto PVN summu.

Tātad mēneša maksājuma samazinājuma neizmantotā daļa ir 2 eiro (uzkrājums). Ja aizsargātajam lietotājam nākamajā mēnesī ir atbilstība aizsargātā lietotāja statusam, tad nākamajā kalendārā mēnesī rēķinam tiek piemērots uzkrājums no iepriekšējā mēneša, kas piemērā ir 2 eiro, kā arī aktuālā mēneša maksājuma samazinājums 10 eiro, kopā veidojot elektroenerģijas pakalpojuma maksājuma samazinājuma pieejamo summu 12 eiro tirgotāja AB mēneša elektroenerģijas pakalpojuma rēķinā.

Maksājuma samazinājums nedrīkst pilnībā vai daļēji segt aizsargātā lietotāja parādsaistības pret tirgotāju.

Cik ilgi uzkrājumu var izmantot?

Maksājuma samazinājuma uzkrājumu izmanto ne ilgāk kā līdz kalendārā gada beigām vai pakalpojuma sniedzēja maiņai. Ja viena pakalpojuma sniedzēja ietvaros tiek mainīti līgumi, uzkrājums saglabājas.

Kas notiek ar neizmantoto uzkrājumu?

Ja pie elektroenerģijas tirgotāja ir izveidots uzkrājums un līdz kalendārā gada beigām vai elektroenerģijas tirgotāja maiņai tas netiek pilnībā izmantots, tad kalendārā gada beigās uzkrājums dzēšas (anulējas) un to vairs nevar izmantot. Anulētie uzkrājumi tiek ieskaitīti atpakaļ valsts budžetā.

Kas notiek ar uzkrājumu, ja tiek mainīts elektroenerģijas tirgotājs?

Ja aizsargātais lietotājs maina elektroenerģijas tirgotāju, pie iepriekšējā tirgotāja izveidotais maksājuma samazinājuma uzkrājums uz citu tirgotāju rēķiniem netiek attiecināts. Uzkrājumu var precizēt pie sava elektroenerģijas tirgotāja.

Kā atteikties no aizsargātā lietotāja pakalpojuma?

Aizsargātais lietotājs var veikt izmaiņas pakalpojuma saņemšanas nosacījumos vai atteikties no pakalpojuma saņemšanas e-pakalpojumā www.latvija.lv vai vērsties pie pakalpojuma sniedzēja vai biroja. Atsakoties no pakalpojuma, jānorāda, no kāda maksājuma samazinājuma veida atsakās un atteikuma pamatojums.

Atsakoties no aizsargātā lietotāja pakalpojuma, atbalsta maksājums vairs netiek piemērots.

Kā atteikties no pakalpojuma, izmantojot e-pakalpojumu „Aizsargātā lietotāja statusa noteikšana”? Portālā www.latvija.lv atrod e-pakalpojumu „Aizsargātā lietotāja statusa noteikšana” un autentificējas pakalpojuma uzsākšanai.

Datu sadaļā „Statuss” jāspiež poga „Atteikties”, un tiks atvērta ekrānforma „Statusa rediģēšana”; laukā „Atteikšanās iemesls” jānorāda atteikšanās no pakalpojuma iemesls. Lai pabeigtu darbību, spiež pogu „Atteikties”; sekojošā paziņojumā ar atkārtotu jautājumu par veikto darbību jāspiež poga „Atteikties”. Atveroties sākuma ekrānformai laukā „Aizsargātā lietotāja statuss” jābūt šādām izmaiņām: „Esat atteicies”.

Lai atceltu veiktās izmaiņas, e-pakalpojumā nospiediet pogu „Atjaunot” vai arī sazinieties ar Būvniecības valsts kontroles biroju!

Kā var atjaunot iepriekš atteikto aizsargātā lietotāja pakalpojumu?

Ja persona iepriekš ir atteikusies no aizsargātā lietotāja statusa, bet atbilst kaut vienai no atbalsta kategorijām un vēlas to atjaunot, tad viņai ir jāiesniedz rakstisks iesniegums Būvniecības valsts kontroles birojam ar lūgumu atjaunot aizsargātā lietotāja statusu vai arī var izpildīt e-pakalpojumu „Aizsargātā lietotāja statusa noteikšana”, tajā nospiežot pogu „Atjaunot”.

Pēc saņemta iesnieguma apstrādes vai arī aizsargātā lietotāja statusa atjaunošanas e-pakalpojumā Būvniecības valsts kontroles birojs iekļaus šīs personas datus nākamā tuvākā kalendārā mēneša aizsargātā lietotāja statusa noteikšanas datu apstrādē.

Vai nerezidents atbilst atbalsta saņemšanai?

Jā, ja nerezidentam ir piešķirts personas kods Fizisko personu informācijas sistēmā un ALDIS ir saņēmis aizsargātā lietotāja informāciju no datu reģistriem. **K**

PĀRDOT DZĪVOKLI – SAREŽĢĪTS UZDEVUMS

Latvijā samazinās to pircēju īpatsvars, kas var atļauties iegādāties savu pirmo mājokli

Februārī Eiropas Centrālā banka atkal kāpināja kredītu likmes, kā rezultātā sešu mēnešu Euribor likme ir pacēlusies līdz 3%. Tas nozīmē tikai vienu – hipotekārie kredīti atkal sadārdzināsies, kas ietekmēs visu nekustamā īpašuma tirgu Latvijā. Eksperti brīdina, ka dzīvokļa pārdošana pakāpeniski kļūst par sarežģītu procesu.

Šābrīža ekonomiskā situācija daudziem liek pārvērtēt savus izdevumus. Tas ievērojami ietekmē arī nekustamā īpašuma tirgu – janvārī novērota zemākā aktivitāte pēdējo divu gadu laikā gan kopējo darījumu skaita, gan intereses ziņā, informē uzņēmuma *Latvio* speciālisti.

Ņemot vērā, ka mājokļa iegāde ir nopietns lēmums, vairums potenciālo pircēju joprojām ieņem nogaidošu pozīciju, sekojot līdzi banku kredītpolitikai, *Euribor* likmes izmaiņām un tirgū pieejamo īpašumu piedāvājumu opcijām. Vienlaikus ir salīdzinoši augsts darījumu īpatsvars bez kredīta piesaistes, taču samazinās to pircēju skaits, kas iegādājas savu pirmo mājokli – tā jaunākajā ikmēneša „Mājokļu pircēju pārliecības indeksā” secina *Latvio*.

■ ■ ■

„Mājokļu pircēju pārliecības indeksa” dati par janvāri:

- 80 dienas – vidēji tik ilgs laiks bijis nepieciešams, lai pārdotu mājokli par tirgus cenu (decembrī – 70; novembrī – 61; oktobrī – 45; septembrī – 36; augustā – 32);

- 4% mājokļu pārdoti viena mēneša laikā no sludinājuma publicēšanas brīža (decembrī – 5%; novembrī – 5%; oktobrī – 8%; septembrī – 12%; augustā – 14%);

- 52% pārdevēju ir prasījuši tirgus situācijai nesamērīgi augstu cenu (decembrī – 52%; novembrī – 51%; oktobrī – 55%; septembrī – 58%; augustā – 63%);

- 1% pircēju ir piedāvājuši augstāku cenu, nekā norādīts sludinājumā (decembrī – 1%; novembrī – 1%; oktobrī – 2%; septembrī – 2%; augustā – 4%);

- 29% darījumu notikuši bez kredīta piesaistes (decembrī – 29%; novembrī – 28%; oktobrī – 26%; septembrī – 26%; augustā – 26%).

■ ■ ■

Darījumu tendences janvārī iezīmē pērnā gada nogalē uzsāktu kursu – būtiskas izmaiņas nekustamā īpašuma cenās nav novērotas. Joprojām turpina pieaugt dienu skaits, kas vajadzīgs, lai pārdotu mājokli par tirgus cenu – vidēji tās ir jau 80 dienas.

Salīdzinoši augstu līmeni saglabā to darījumu īpatsvars, kas veikti bez kredīta piesaistes, turklāt lielāka daļa šādu īpašumu tiek

iegādāti ar mērķi tos izīrēt. No vienas puses, tas apliecina pirkspējīgo iedzīvotāju vēlmi pasargāt savu naudu no inflācijas. No otras – brīdina par arvien pieaugošu nākotnes problēmu sociāl-ekonomiskajā kontekstā, proti, samazinās to pircēju īpatsvars, kas var atļauties iegādāties savu pirmo mājokli (*first-time home-buyers*).

Vairumā gadījumu pirmo mājokli pērk tieši gados jaunie cilvēki, kas valsts ekonomiskās attīstības izpratnē uzskatāmi par tās galveno virzītājspēku. Pirmā mājokļa iegādes atlikšana netiešā veidā ietekmēs arī citus faktorus – iespējams, redzēsim vēlāk noslēgtas laulības, nogaidīšanu ar ģimenes pieauguma plāniem, karjeras attīstībai ņemot vērā, un tamlīdzīgi.

■ ■ ■

Runājot par mājokļu pieejamību, *Latvio* eksperti fiksējuši rekordaugstu dzīvokļu skaitu jaunajos projektos Rīgā: janvāra beigās iegādei galvaspilsētā pieejami 1400 dzīvokļi, kas ir teju par 60% vairāk nekā šajā pašā laika posmā pērn. Vidēji dzīvokļa cena jaunajā projektā sasniedz aptuveni 2630 eiro par m².

Citāda situācija vērojama otrreizējo dzīvokļu tirgū Rīgas apkaimēs. Patlaban iegādei pieejami aptuveni 1320 sērijveida dzīvokļi jeb par 9% mazāk nekā 2022. gada pēdējā ceturksnī. Vidējā cena šādos darījumos ir 1050 eiro/m², cenai samazinoties par aptuveni 3% kopš pēdējā ceturkšņa.

■ ■ ■

Izteiktākās izmaiņas piedzīvojis īres tirgus: salīdzinot ar pērnā gada pēdējo ceturksni, īrei pieejamo dzīvokļu skaits Rīgā samazinājies par 15%. Patlaban tirgū tiek izīrēti aptuveni 1210 dzīvokļi.

Minējumi, kādēļ īres segmentā piedāvājums ir sarucis, var būt dažādi, piemēram, daļa ekonomiskāko īres dzīvokļu tika „izķerti” kā karsti pīrādziņi vēl pirms apkures sezonas iestāšanās, savukārt daļa īpašnieku lemj par labu īpašuma pārdošanai, nevis izīrēšanai.

Saglabājoties augstai inflācijai, pagaidām nav būtisku pozitīvu iemeslu, kas varētu mainīt pircēju rīcību tirgū. Nekustamā īpašuma eksperti uzsver – tuvojoties pavasarim, iespējams, redzēsim augstāku tirgus dalībnieku aktivitāti. **K**

PABALSTA IZMAKSA DUBULTOJUSIES

Rīgā pērn turpināja palielināties iedzīvotāju pieprasījums pēc pašvaldības palīdzības mājokļa izdevumu segšanai. Mājokļa pabalstam 2022. gadā izlietots par 106% jeb 5,95 miljoniem eiro vairāk nekā 2021. gadā, savukārt pabalsta saņēmēju skaits pieaudzis par 82% jeb 6813 personām.

Mājokļa pabalstam 2022. gada decembrī izlietots par 700 000 eiro vairāk nekā 2021. gada decembrī, bet pabalsta saņēmēju skaits pieaudzis par 116% jeb 5684 personām.

■ ■ ■

Ņemot vērā komunālo izdevumu straujo pieaugumu, atgādinām, ka ikvienam galvaspilsētā deklarētajam iedzīvotājam ir tiesības pretendēt uz mājokļa pabalstu īres, apsaimniekošanas un citu komunālo maksājumu segšanai, ja pēc šiem izdevumiem paliek mazāk nekā 327 eiro pirmajam vai vienīgajam cilvēkam ģimenē un 228 eiro katram nākamajam cilvēkam ģimenē.

Pabalsta piešķiršanai tiek vērtēti ģimenes izdevumi, uzkrājumi un piederošie īpašumi, savukārt izmaksājamā pabalsta apjoma aprēķinā tiek ņemti vērā arī normatīvi dažādiem komunālajiem maksājumiem. Ne vienmēr mājokļa pabalsts sedz pilnu summu par mājokļa īri un komunālajiem pakalpojumiem, un daļa maksājuma var būt veicama māj-saimniecībai pašai.

Kādas personas vai ģimenes var pretendēt uz mājokļa pabalstu?

- Tiesības saņemt pabalstu ir vientuļām personām vai ģimenēm, ja:
- deklarējušies un dzīvo Rīgā;
 - kopējie uzkrājumi nepārsniedz 272 eiro;
 - pieder ne vairāk kā viena automašīna (ja ģimenē ir bērni, tad ne vairāk kā divi transportlīdzekļi ar motoru);

- pieder ne vairāk kā pieci hektāri zemes un neliels skaits saimniecības ēku;
- pēc rēķinu apmaksas paliek mazāk nekā 327 eiro pirmajam vai vienīgajam cilvēkam ģimenē un 228 eiro katram nākamajam cilvēkam ģimenē;
- nepārkāpj citus likumā noteiktos ierobežojumus. Viss, kas drīkst piederēt personai, lai viņai būtu tiesības saņemt mājokļu pabalstu, ir noteikts *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma* 36. panta pirmās daļas 2. punktā.

Kādus izdevumus ņem vērā, aprēķinot mājokļa pabalstu?

Atbilstoši noteikumos paredzētajam, ņem vērā šādus izdevumus (kas nepārsniedz normatīvos noteiktos) par:

- īri;
- apsaimniekošanu;
- apkuri;
- auksto un karsto ūdeni;
- elektroenerģiju;
- dabasgāzi;
- kanalizāciju vai asenizāciju;
- sadzīves atkritumiem;
- telekomunikāciju pakalpojumiem un internetu;
- par ūdens skaitītāju uzstādīšanu un verifikāciju.

Normatīvi noteikti Rīgas domes saistošajos noteikumos „Par māj-saimniecības atzīšanu par

trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā”. Piemēram, vienai personai karstā ūdens patēriņš paredzēts līdz trim kubikmetriem ūdens mēnesī un, ja patēriņš būs lielāks, to neieskaitīs attaisnotajos izdevumos.

Kāds ir mājokļa pabalsta apmērs?

Mājokļa pabalstu aprēķina, piemērojot valstī noteikto garantētā minimālā ienākuma (GMI) apmēru.

Pēc mājokļa izdevumu apmaksas māj-saimniecības rīcībā ir jāpaliek valstī noteiktajam GMI, kura apmērs patlaban ir 327 eiro pirmajam vai vienīgajam cilvēkam ģimenē un 228 eiro – katram nākamajam cilvēkam ģimenē.

1. piemērs.

Vientuļam pensionāram, kam pensija ir 400 eiro, komunālo maksājumu summa ir 200 eiro, no kuriem normatīviem atbilst 160 eiro.

Mājokļa pabalsts būs $327 + 160 - 400 = 87$ eiro.

2. piemērs.

Ģimenē ir divi pieaugušie un divi bērni, ģimenes kopējie ienākumi 1300 eiro, komunālie maksājumi – 500 eiro, no kuriem normatīviem atbilst 450 eiro.

Mājokļa pabalsts būs $327 + 3 \times 228 + 450 - 1300 = 161$ eiro.

3. piemērs (kad pabalsts nepienākas)

Vientuļam strādājošam cilvēkam alga ir 800 eiro, komunālie maksājumi – 300 eiro, kas nepārsniedz normatīvos noteikto.

Aprēķins: $327 + 300 - 800 = -173$ eiro. Rezultāts: pēc mājokļa izdevumu samaksas paliek ienākumi, kas lielāki par noteikto sliekšni, tāpēc pabalsts nepienākas.

Tām māj-saimniecībām, kurām mājokļa pabalsts piešķirts pirms 1. oktobra un ir spēkā iztikas līdzekļu deklarācija, mājokļa pabalsta aprēķinā jaunais GMI sliekšnis tiks piemērots automātiski, bez jauna iesnieguma iesniegšanas.

Kā pieteikties mājokļa pabalstam?

Lai piešķirtu pabalstu, Rīgas Sociālajam dienestam jāizvērtē māj-saimniecības materiālā situācija. To var izdarīt, piesakoties gan elektroniski, gan klātienē.

Elektroniski:

- iespējams iesniegt dokumentus, parakstot ar drošu elektronisko parakstu un nosūtot uz e-pastu soc@riga.lv;
- aizpildot deklarāciju portālā latvija.lv izvietotajā e-pakalpojumā „Pieteikšanās iztikas līdzekļu deklarācijas iesniegšanai Rīgas Sociālajā dienestā”. Adrese: <https://latvija.lv/lv/Epakalpojumi/EP219/Apraksts>.

Klātienē:

- pa tālruni **67105048** jāpiesaka vizīte Rīgas Sociālā dienesta rajona nodaļas teritoriālajā centrā, lai pārrunātu sociālā atbalsta saņemšanas iespējas. Līdzī jāņem visi nepieciešamie dokumenti, kas apliecina ar mājokļa lietošanu saistītos izdevumus, jāuzrāda mājokļa lietošanas apliecinoši dokumenti (piemēram, īres līgums), ja šādu dokumentu nav Sociālā dienesta rīcībā;
- jāaizpilda iztikas līdzekļu deklarācija, kurā personas, kurām ir kopēji izdevumi par uzturu un kuras mitinās vienā mājoklī, deklarē savus ienākumus un materiālo stāvokli un uzrāda ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu apliecinošos dokumentus.

Laika posmā no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 31. maijam iesniegtos iesniegumus par materiālās situācijas izvērtēšanu, sociālās palīdzības pabalstu un trūcīgas vai maznodrošinātas māj-saimniecības statusa piešķiršanu izskata 40 darbdienų laikā pēc minētā iesnieguma un nepieciešamo dokumentu saņemšanas un pieņem lēmumu par mājokļa pabalsta piešķiršanu vai atteikumu piešķirt šo pabalstu.

Mājokļa pabalstu māj-saimniecībai piešķir ar mēnesi, kad saņemts personas iesniegums.

Mājokļa pabalstu, kas piešķirts par laikposmu no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 31. maijam, pārrēķina pēc 2022./2023. gada apkures sezonas beigām, bet ne vēlāk kā līdz 2023. gada 30. jūnijam.

■ ■ ■

Lemjot par mājokļa pabalsta piešķiršanu, Sociālā dienesta speciālisti ņem vērā dažādus nosacījumus un noskaidro, vai nav kāds šķērslis, kādēļ persona var nekvalificēties mājokļa pabalsta saņemšanai, piemēram, tiek vērtēti personas īpašumi un uzkrājumi.

Ne vienmēr mājokļa pabalsts sedz pilnu summu par mājokļa īri un komunālajiem pakalpojumiem, un daļa maksājuma var būt veicama māj-saimniecībai pašai.

Neskaidrību gadījumā Rīgas iedzīvotāji aicināti zvanīt pa bezmaksas informatīvo tālruni **80005055**. **K**

TURPINĀS IZMAKSĀT „PĀRCELŠANĀS” PABALSTU

Rīgas pašvaldība dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta izmaksu nodrošināšanai 2023. gadā paredzējusi atvēlēt 800 000 eiro, savukārt šim nolūkam nākamajā gadā plānots rezervēt 600 000 eiro. Šim gadam plānotais finansējums jau ir paredzēts domes budžetā, to varēs saņemt denacionalizēto namu īrnieki.

Dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalsta saņemšanai uz gada sākumu Rīgā bija reģistrētas 27 personas (ģimenes). Denacionalizēto namu īrnieki turpina reģistrēties un gada laikā paš-

valdība reģistrē aptuveni 30 personas (ģimenes).

Pabalsta izmaksa tika sākta 2006. gadā un turpinājās līdz 2009. gadam, kopumā sniedzot palīdzību vairāk nekā

2000 ģimeņu. Ekonomiskās krīzes laikā pabalsta izmaksu pārtrauca, jo valsts vairs nepiedalījās tajā ar 50% līdzmaksājumu.

Dzīvojamās telpas atbrīvošanas pabalstu izmaksu pašvaldības palīdzības saņemšanai reģistrētajiem denacionalizēto namu īrniekiem Rīgas domes Mājokļu un vides departaments atsāka 2021. gadā, kad palīdzību saņēma 140 ģimenes un kopējā izmaksāto pabalstu summa bija 2,88 miljoni eiro. Pērn palīdzību saņēma 35 ģimenes, kurām kopā

tika piešķirts pabalsts 685 000 eiro apmērā.

Piešķiramā pabalsta apmērs ir atkarīgs no palīdzības saņemšanai reģistrētās ģimenes locekļu skaita. Pabalsta pamatsumma ir 14 300 eiro, papildus par katru personu – 4300 eiro. Tas nozīmē, ka viena cilvēka ģimenei piešķiramā pabalsta apmērs ir 18 600 eiro, divu – 22 900 eiro, trīs cilvēku ģimenei – 27 200 eiro, četru cilvēku ģimenei – 31 500 eiro.

Pabalstu var izlietot nekustamā īpašuma iegādei – kā samaksu dzīvojamās telpas vai zemes īpašuma ar apbūves tiesībām pārdevējam, pamatojoties uz pirkuma līgumu (notariāla akta veidā) par nekustamā īpašuma iegādi. Tāpat to ir atļauts izmantot arī dzīvojamās telpas īres maksas priekšapmaksai, noslēdzot dzīvojamās telpas īres līgumu (uz laiku ne mazāk par desmit gadiem) ar ierakstīšanu zemesgrāmatā. **K**

LĒNĀK UZSILST, LĒNĀK ATDZIEŠT!

Čuguna radiatori tipveida mājās: ir jēga mainīt vai tomēr labāk pietaupt?

„Dzīvojam Rīgā, Imantā, 602. sērijas mājā. Tā kā dzīvoklis atrodas pirmajā stāvā, tad aukstās dienās pie mums ir samērā vēsi. Aizdomājāties par radiatoru nomaiņu. Patlaban dzīvoklī joprojām ir vecie padomju laika čuguna radiatori. Esmu atradusi daudz informācijas, ka principā čuguna radiatoru labi sasilda telpu. Vēlējos jautāt, vai mums līdzēs čuguna radiatoru nomaiņa uz modernajiem, tā sauktajiem bimetāla radiatoriem, vai ar šādu rīcību tikai pasliktināsim apkures kvalitāti? Marina Rīgā.”

Ir daudz viedokļu par to, kādus radiatorus izvēlēties apkurei – čuguna vai bimetāla. Ar savu viedokli par tēmu padalījās radiatoru uzstādīšanas speciālists **Oļegs Fišmans**, kurš ar šo amatu nodarbojas jau 12 gadus:

– Praktiski visi jaunie radiatoru, kurus dzīvokļos pēc remonta uzstāda Latvijas iedzīvotāji, ir bimetāla. Tas nozīmē, ka šādu radiatoru korpusi ir no alumīnija, bet zem tā izvietoti tērauda siltumu vadoši kanāli, pa kuriem cirkulē siltumnesējs.

Oļegs Fišmans vērs iedzīvotāju uzmanību uz to, ka daļai mūsdienu radiatoru ir liets korpusi, bet dažreiz mēdz būt arī sekcijas. Otrajā gadījumā iespējams pievienot vai samazināt radiatora sekcijas.

Kāpēc jaunās paaudzes radiatoru ir labi, bez tā, ka tie ir skaisti, labi izskatās un nav ik pēc laika jākrāso, kā, piemēram, čuguna radiatoru?

– Šādiem radiatoriem ir laba siltuma izkliede, kas sasniedz 160–180 vatus uz sekciju, – stāsta mūsu eksperts. Pateicoties alumīnija korpusam, radiatoru ātri uzsilst un tikpat ātri sāk atdot siltumu telpai. Vienīgi šai funkcijai ir arī savs mīnuss, proti, radiatoru tikpat ātri atdziest.

Mūsu reālajā dzīvē, kad apkures temperatūra daudzdzīvokļu mājā ir atkarīga no āra temperatūras, radiatora strauja atdzišana ir neizdevīga. Piemēram, laukā uzspīdēja saule un siltummezgla sensors mājas siltajā pusē fiksēja +10 grādu temperatūru, savukārt ēnainajā pusē temperatūra varēja būt arī negatīva. Siltummezgls izslēgsies, siltuma cirkulācija apstāsies, bet radiatoru ļoti ātri atdzīsīs. Kas tālāk? Ja dzīvoklis atrodas ēnas pusē, tad var atdzist tik ļoti, ka sāk salt.

– Tagad par bimetāla radiatoru priekšrocībām. Tiek uzskatīts, ka tie spēj izturēt spiedie-

nu no 20 līdz 50 atmosfērām, līdz ar to šādiem radiatoriem nav bīstami iespējamie hidrauliskie triecieni.

– Cik ilgi šie radiatoru kalpos?

– Ražotāji apgalvo, ka to kalpošanas laiks ir 15–20 gadi, kas patiesībā nav ļoti ilgs.

– Tātad, veicot dzīvoklī nākamo remontu, radiatoru būs jāmaina atkal?

– Godīgi sakot, neviens tos tik bieži nemaina. Ja nu tomēr radiatoru iziet no ierindas, to nomainīt nav grūti. Sildierīce ir viegla, to var stiprināt pat pie rīpīša.

– Ko jūs varat teikt par situāciju, kad dzīvoklī joprojām silda čuguna radiatorus?

– Teikšu vairāk, bieži dzīvokļu īpašnieki maina vecos čuguna radiatorus pret jauniem čuguna radiatoriem.

– Vai tos vēl ražo?

– Jā, šodien šos radiatorus var atrast kā vecajā, klasiskajā versijā, tā jaunajā, modernākā un skaistākā izskatā. Čuguna radiatoriem var būt arī sekcijas, tās var pievienot vai noņemt, kas lietotājam ir ļoti ērti.

– Vai čuguna akumulatori pēc īpašībām ir labāki par mūsdienu bimetāla akumulatoriem?

– Ne vienmēr, piemēram, to siltuma jauda ir 100–160 vati, kas ir nedaudz mazāka nekā bime-

tālam. Čuguna radiatoru uzsilst ļoti ilgi, kas ir liels mīnuss.

– Ir arī pluss, jo tie tikpat ilgi atdziest?

– Tieši tā, ja siltā dienā siltummezgls uz laiku atslēdzas, tad dzīvoklim nedraud strauja atdzišana, čuguns turpinās pamazām atdot siltumu.

– Vai čuguna radiatoru sāk sliktāk sildīt, ja tie ir uzstādīti pirms 30–40 gadiem?

– Nav obligāti. Čuguns nebaudās no tētra, zemas kvalitātes siltumnesēja, tas nerūsē. Ir mājas, kur čuguna radiatoru stāv jau 100 gadus, bet jāatceras, ka čuguns spēj izturēt tikai 9–12 atmosfēru spiedienu, to var pārplēst spēcīgs hidraulisks trieciens.

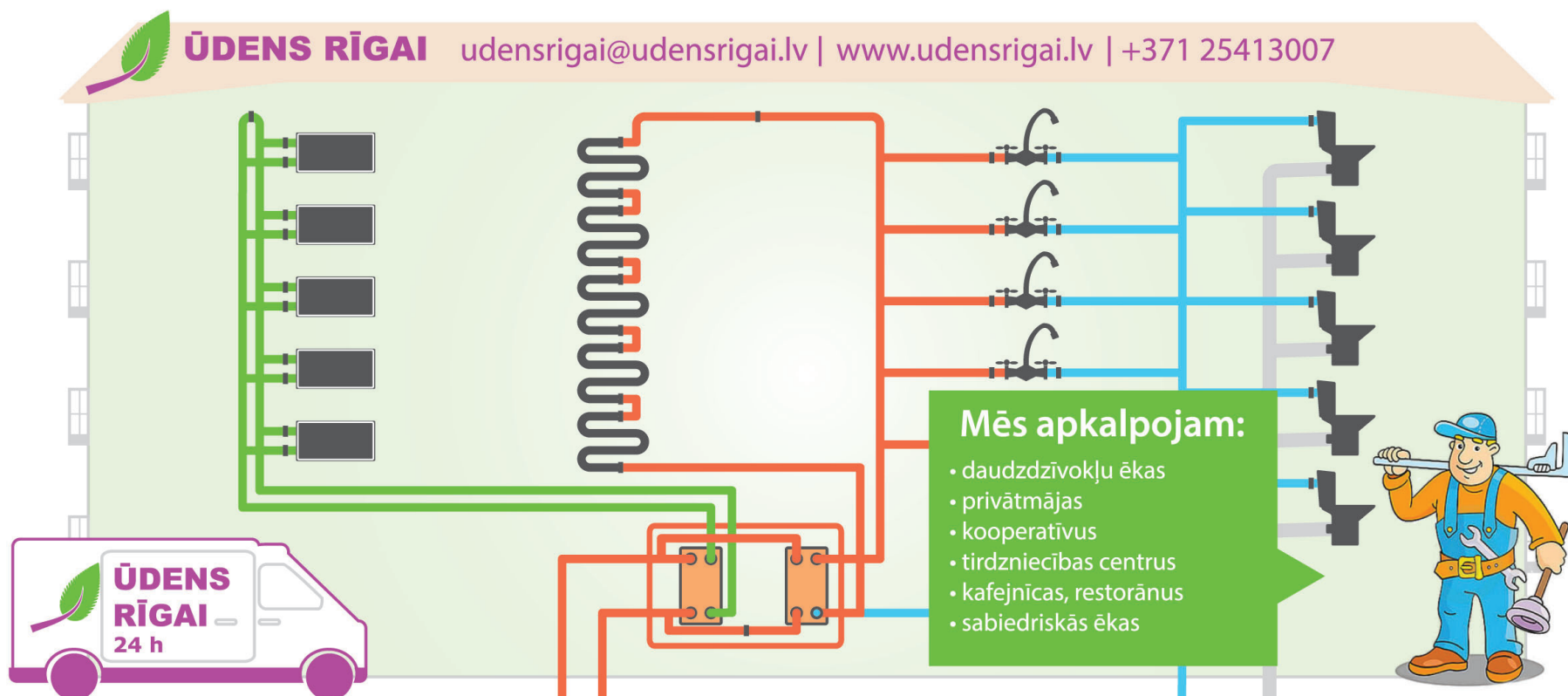
– Ja pērk jaunas sildierīces, kuri radiatoru ir izdevīgāki?

– Bimetāla sildītāji maksās dārgāk nekā čuguna, savukārt čuguna radiatorus ir grūtāk uzstādīt, tiem ir liels svars, tāpēc nepieciešami labi stiprinājumi.

Atbildot uz avīzes *Darīsim Kopā!* lasītājas jautājumu, Oļegs Fišmans teic, ka nomainīt čuguna radiatoru uz bimetāla nav jēgas. Visticamāk, Marinas dzīvoklis ir vēss 602. sērijas māju siltumapgādes īpatnību dēļ, kur siltumnesējs plūst no augšējiem stāviem uz apakšējiem un, nonākot līdz pirmajam stāvam, siltumu jau ir atdevis augstākos stāvos. **K**

ŪDENS RĪGAI

udensrigai@udensrigai.lv | www.udensrigai.lv | +371 25413007

Kanalizācijas avāriju dienests

- cauruļvadu skalošana ar hidrodinamisko iekārtu
- iekšējo un ārējo cauruļu aizsprostu likvidēšana ar augstspiediena iekārtu
- aizsprostu likvidēšana ar rokas instrumentiem
- cauruļvadu videoinspekcija

Ūdens apgāde, kanalizācija un apkure

- ūdens apgādes guļvadu nomaiņa un remonts
- maģistrālo kanalizācijas cauruļu nomaiņa un remonts
- ūdens un kanalizācijas stāvvadu nomaiņa un remonts
- apkures sistēmu cauruļvadu izbūve
- ārējās fekālās un lietuss kanalizācijas tīklu montāža
- siltumtrašu izbūve
- ūdens hidrantu montāža

Ēku tehniskā apkalpošana

24h avārijas dienesta pakalpojumi

Nekustamo īpašumu inženiersistēmu apkalpošana uz līguma pamata, kurā ietilpst:

- karstā un aukstā ūdens apgādes tīklu apkalpošana
- iekšējo apkures sistēmu apkalpošana
- kanalizācijas tīklu apkalpošana
- individuālo siltummezglu apkalpošana
- elektroapgādes tīklu apkalpošana
- skaitītāju rādījumu nolasišana